

ZPRÁVA O ČINNOSTI CENOVÝCH ORGÁNŮ ZA ROK 2024

Odbor Sektorové politiky
Oddělení Cenová politika

2025

Zpráva o činnosti cenových orgánů za rok 2024

Ministerstvo financí České republiky

1. vydání, Praha 2025

Vydavatel: Ministerstvo financí ČR
Letenská 15, 118 10 Praha

ISBN 978-80-7586-085-9 (on-line)

<https://www.mfcr.cz>

OBSAH

Úvod	7
Cenová regulace	8
1. Cenová regulace	9
2. Vývoj regulace cen v České republice v roce 2024.....	13
3. Energetika.....	15
4. Vodárenství.....	24
5. Doprava.....	28
6. Telekomunikační a poštovní služby.....	40
7. Zdravotnictví	50
8. Pohřebnictví.....	60
9. Tabákové výrobky	63
10. Nucené výkony.....	64
11. Nájemné z pozemků veřejné infrastruktury	65
Cenová kontrola.....	67
12. Cenová kontrola.....	68
13. Energetika.....	74
14. Vodárenství.....	78
15. Doprava.....	80
16. Telekomunikační a poštovní služby.....	84
17. Zdravotnictví	85
18. Pohřebnictví.....	89
19. Cigarety	90
20. Značení zboží a cenová evidence.....	91
21. Zneužití výhodnějšího hospodářského postavení.....	93
22. Mimořádná cenová šetření	95

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Průměrné ceny předběžné tepelné energie pro konečné spotřebitele v Kč/GJ (bez DPH) uplatňované k 1. 1. 2024 a k 1. 1. 2023	22
Graf 2: Vývoj průměrného nárůstu cen pro vodné a stočné	27
Graf 3: Výdaje na skupiny individuálně připravovaných léčivých přípravků v letech 2022–2024 (mil. Kč)	57
Graf 4: Výdaje na individuálně připravované léčivé přípravky s obsahem konopí pro léčebné použití v letech 2022–2024 (mil. Kč)	58
Graf 5: Cenové kontroly v ČR	68
Graf 6: Výše pokut (v mil. Kč)	69
Graf 7: Počet cenových kontrol v jednotlivých oblastech	72
Graf 8: Počet zjištěných porušení cenových předpisů	73
Graf 9: Energetika	77
Graf 10: Vodárenství	78
Graf 11: Jízdné v autobusové a železniční dopravě včetně slev	81
Graf 12: Užití železniční infrastruktury	82
Graf 13: Regulované ceny v osobní taxislužbě	83
Graf 14: Zdravotní výkony	85
Graf 15: Léčivé přípravky, potraviny pro zvláštní lékařské účely, zdravotnické prostředky a stomatologické výrobky	87
Graf 16: Pohřebnictví	89
Graf 17: Cigarety	90
Graf 18: Značení zboží a cenová evidence	92

SEZNAM SCHÉMAT

Schéma 1: Cenová regulace v ČR	10
Schéma 2: Způsoby cenové regulace.....	10
Schéma 3: Cenové kontrolní orgány	70
Schéma 4: Předmět kontroly – porušení cenových předpisů	71
Schéma 5: Oblasti cenové kontroly s cenovými kontrolními orgány.....	72

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Výše celkových plánovaných regulovaných cen pro rok 2024 v Kč/MWh bez daní (zajišťování distribuce elektřiny, složka ceny na podporu elektřiny, systémové služby a provoz nesíťové infrastruktury)	17
Tabulka 2: Výše celkových plánovaných regulovaných cen v letech 2023 a 2024 v Kč/MWh bez daní (distribuce plynu a operátor trhu).....	19
Tabulka 3: Průměrné předběžné ceny tepelné energie pro konečné spotřebitele v Kč/GJ k 1. 1. 2024 (bez DPH).....	22
Tabulka 4: Rozdělení lokalit pro nájemné veřejné infrastruktury.....	65

SEZNAM ZKRATEK A VYSVĚTLIVKY

ATC skupiny	Anatomicko-terapeuticko-chemická klasifikace léčiv
ČEPS	Česká elektroenergetická přenosová soustava
DPH	Daň z přidané hodnoty
IS VaK	Informační systém vodovodů a kanalizací
Magistraliter přípravky	Léčivý přípravek připravený individuálně
MF	Ministerstvo financí
OTE	Operátor trhu s elektřinou
POZE	Podporované zdroje energie
SARS-CoV-2	Označení viru způsobujícího onemocnění covid-19
Taxa laborum	Odměna za přípravu individuálních léčivých přípravků
ZTP	Zvlášť těžké postižení
ZTP/P	Zvlášť těžké postižení s průvodcem

ÚVOD

Cenová regulace a kontrola představuje soubor právních i ekonomických nástrojů, jejichž prostřednictvím stát zasahuje do procesu tvorby a výše cen a kontroluje jejich dodržování. Tyto zásahy realizují specializované instituce – cenové orgány, jejichž úkolem je zachovávat vyvážené postavení prodávajícího a kupujícího na daném trhu u daného zboží či služeb a následná kontrola. Typicky se jedná o klíčová odvětví, jako je energetika, vodní hospodářství, telekomunikace, zdravotnictví a další oblasti, kde může docházet k narušení tržního prostředí.

Cenové orgány vykonávají svou činnost zejména v následujících oblastech:

- Stanovování úředních cen (tj. maximálních, minimálních a pevných cen) za zboží a služby, čímž se chrání kupující před nepřiměřeně vysokou cenou a zároveň se zajišťuje přiměřený zisk pro prodejce zboží či poskytovatele služeb.
- Stanovování pravidel pro věcné usměrňování cen na trhu (například výpočet ceny pomocí závazné kalkulace, která obsahuje ekonomicky oprávněné náklady a přiměřený zisk). Cenová regulace tak vytváří podmínky pro vyvážené postavení na trhu mezi kupujícími a prodávajícími.
- Pravidelná cenová kontrola dodržování cenových předpisů, zneužívání výhodnějšího hospodářského postavení v případě neregulovaného zboží.

Díky těmto aktivitám cenové orgány přispívají nejen k ochraně spotřebitelů před neúměrnými cenovými praktikami, ale také k podpoře férového konkurenčního prostředí a k udržitelnému rozvoji klíčových hospodářských odvětví. Zajišťují, že ekonomické subjekty působí v rámci jasně definovaných a spravedlivých pravidel, čímž posilují důvěru v tržní ekonomiku.

Předkládaná zpráva poskytuje přehled o systému cenové regulace a cenové kontroly v České republice za rok 2024. Dokument je strukturován do dvou tematicky propojených částí. První se zaměřuje na aktuální legislativní rámec cenové regulace, analyzuje kompetence příslušných regulátorů a objasňuje principy, na nichž je regulace v jednotlivých sektorech postavena. Nedílnou součástí cenové regulace je také cenová kontrola, jejímž posláním je systematicky ověřovat dodržování cenových předpisů a včas odhalovat případné pokusy o jejich obcházení či porušování. Druhá část se proto věnuje konkrétním výsledkům cenových kontrol, shrnuje klíčové poznatky z provedených inspekcí a přináší doporučení pro další zefektivnění regulační činnosti v budoucím období.

CENOVÁ REGULACE

1. CENOVÁ REGULACE

Stát může v případě naplnění podmínek stanovených v § 1 odst. 6 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024 (dále „zákon o cenách“), zasahovat do oblasti cen. Zásahy by přitom měly být přiměřené cíli a splňovat požadavky testu proporcionality.

K regulaci cen bylo podle zákona o cenách možné přistoupit:

- a) je-li ohrožen trh účinky omezení hospodářské soutěže, které by se mohly negativně projevit v úrovni cen,
- b) vyžaduje-li to mimořádná tržní situace,
- c) pro účely odvodu spotřební daně z cigaret,
- d) vyžadují-li to předpisy Evropských společenství nebo
- e) veřejný zájem spočívající v udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího u zboží zcela nebo zčásti dotovaného z prostředků veřejných rozpočtů.

1.1. Cenové regulační orgány

Cenovou regulaci prováděly v ČR do konce roku 2024 orgány k tomu vymezené zákonem č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen (Schéma 1).

Schéma 1: Cenová regulace v ČR

ENERGETIKA	- Elektrická energie – přenos a distribuce - Plyn – přeprava a distribuce - Tepelná energie	ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD VLÁDA
VODÁRENSTVÍ	- Povrchová voda - Vodné a stočné	MINISTERSTVO FINANCÍ
DOPRAVA	- Mezinárodní doprava - Jízdné v železniční, linkové dopravě, integrované dopravě a MHD, Taxislužba - Služby souv. s železniční infrastr., komunální dopr. služby	MINISTERSTVO DOPRAVY MINISTERSTVO FINANCÍ KRAJE A OBCE
TELEKOMUNIKAČNÍ A POŠTOVNÍ SLUŽBY	- Elektronické komunikace - Poštovní služby	ČESKÝ TELEKOMUNIKAČNÍ ÚŘAD
ZDRAVOTNICTVÍ	- Zdrav. sl. hrazené pacientem, zdrav. sl., léčivé přípravky a zdravotnické prostředky hrazené z veřejných rozpočtů - Zdrav. prostředky a diagnostické zdr. prostředky in vitro - Stomatologické výrobky	MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ STÁTNÍ ÚSTAV PRO KONTROLU LÉČIV
POHŘEBNICTVÍ	- Služby pohřební (vč. služeb krematorií) - Služby hřbitovní - Sociální pohřby	MINISTERSTVO FINANCÍ KRAJE A OBCE
TABÁKOVÉ VÝROBKY	Cigarety	CELNÍ ÚŘAD PRO STŘEDOČESKÝ KRAJ
NUCENÉ VÝKONY	- Kontrola a revize spalínové cesty - Zpracování průkazů energetické náročnosti budov	KRAJE A OBCE
NÁJEMNÉ Z POZEMKŮ VEŘEJNÉ INFRASTRUKTURY	Nájemné z pozemků veřejné infrastruktury	MINISTERSTVO FINANCÍ

Zdroj: Ministerstvo financí.

1.2. Způsoby cenové regulace

Zákon o cenách umožňuje tři způsoby cenové regulace, přičemž se připouští i jejich kombinace, pokud je přípustná a účelná.

Schéma 2: Způsoby cenové regulace

ÚŘEDNĚ STANOVENÉ CENY	MAXIMÁLNÍ CENY	MINIMÁLNÍ CENY	PEVNÉ CENY
VĚCNĚ USMĚRŇOVANÉ CENY	MAXIMÁLNÍ ROZSAH ZVÝŠENÍ	MAXIMÁLNÍ PODÍL	ZÁVAZNÝ POSTUP
CENOVÉ MORATORIUM			

Zdroj: Ministerstvo financí.

1.2.1. Úředně stanovené ceny

Úředně stanovené ceny označují souhrnně maximální, minimální nebo pevné ceny. Jedná se o stanovení konkrétní peněžní částky, která je závazná pro účastníky trhu daného zboží.

Maximální cena

- stanovená cena nesmí být překročena a funguje jako cenový strop,
- účastníci na trhu si ale mohou sjednat cenu nižší, než je stanovený strop.

Minimální cena

- sjednaná cena nesmí být pod úrovní stanovené ceny,
- účastníci na trhu si ale mohou sjednat cenu vyšší.

Pevná cena

- stanovení přesné peněžní částky,
- účastníci na trhu musí sjednat výhradně tuto cenu, není možné, aby se dohodli na částce jiné,
- důvodem pro tento typ regulace je např. monopolní postavení obou smluvních stran a problematické dosažení dohody na ceně.

1.2.2. Věcně usměrňované ceny

Věcně usměrňované ceny znamenají stanovení pravidel pro sestavení kalkulace ceny, která nesmí být překročena. Podle zákona o cenách se uplatňuje ve třech možných variantách.

Maximální rozsah zvýšení cen daného druhu zboží ve vymezeném časovém intervalu

- cílem regulace je ovlivnění tempa cenového vývoje v určitém období,
- např. cena určitého zboží se v průběhu roku může zvýšit pouze o určité procento proti ceně tohoto zboží platné k 1. 1. tohoto roku.

Podíl, v jakém je maximálně možné do ceny regulovaného zboží promítnout zvýšení cen určitých vstupů

- cílem regulace je omezení přenosu cenových dopadů mezi jednotlivými obory,
- např. ve stanoveném období je možno do ceny tepla promítnout zvýšení cen těžkých topných olejů, k němuž dojde v tomto období, pouze z 50 %.

Závazný postup při tvorbě ceny

- cílem regulace je dovolit prodávajícímu, aby cenu kalkuloval pouze se zahrnutím ekonomicky oprávněných nákladů a přiměřeného zisku,

- tato forma regulace umožňuje promítnout individuální podmínky prodávajícího do ceny.

1.2.3. Cenové moratorium

Cenové moratorium je výjimečným způsobem cenové regulace. Může jej uplatnit pouze vláda ČR svým nařízením, a to maximálně na 12 měsíců. Vyhlášení cenového moratoria znamená zákaz zvýšení ceny nad úroveň, která platila ke dni vyhlášení cenového moratoria.

2. VÝVOJ REGULACE CEN V ČESKÉ REPUBLICE V ROCE 2024

V roce 2024 byla cenová regulace nadále ovlivněná růstem cen některých, zejména energetických komodit. Růst cenové hladiny se postupně zmírnil a průměrná roční míra inflace dosáhla 2,4 %.

V oblasti **energetiky** byly regulované ceny elektřiny pro rok 2024 stanoveny v souladu se Zásadami cenové regulace pro regulační období 2021–2025 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a pro povinně vykupující. V regulovaných složkách elektřiny na rok 2024 se výrazně projevilo ukončení kompenzací nákladů provozovatelů soustav ze státního rozpočtu, které byly do regulovaných cen promítnuty v plné výši.

Ve **vodárenství** v roce 2024 nadále platila pravidla pro období 2022–2026. Pětiletým regulačním obdobím došlo k posílení stability a zefektivnění prostředí pro provozování vodohospodářské infrastruktury v ČR, a také v konečném důsledku zkvalitnění služby pro odběratele.

V **dopravě** vzrostla regulovaná cena s ohledem na růst všeobecné cenové hladiny, u Systému jednotného tarifu (více v kapitole 5.3.2.) o 4,9 %. Regulace jízdného v autobusové linkové a v železniční osobní vnitrostátní dopravě na celostátní úrovni formou věcného usměrňování platila do 14. prosince 2024, tj. do konce platnosti období jízdního řádu 2023/2024. Do stejného data platila i regulace jízdného uvedených doprav provozovaných v rámci integrovaných veřejných služeb a dále v městské hromadné dopravě, kde mohly obce a kraje v přenesené působnosti stanovit maximální ceny. Poskytování slev z jízdného zůstalo zachováno i nadále.

Pro **telekomunikační a poštovní služby** se rozsah cenové regulace v roce 2024 nezměnil. Český telekomunikační úřad vydal jedno rozhodnutí o ceně, kterým byla uložena povinnost sjednávat jednorázové a měsíční ceny služeb kolokace (více v kapitole 6.1.) ve stanovené maximální výši a dále povinnost sjednávat ceny služeb poskytovaných v rámci vysunuté kolokace a přístupu k nenasvícenému vláknu (více v kapitole 6.1) tak, aby byly stanoveny na základě nákladové orientace.

Ve **zdravotnictví** byl pro rok 2024 vydán cenový předpis Ministerstva zdravotnictví. Ten specifikoval, jaké zdravotní služby jsou regulovány věcně usměrněnou cenou, která je kalkulována na základě ekonomicky oprávněných nákladů a přiměřeného zisku prostřednictvím tzv. minutové kalkulace, která se následně násobí časem trvání konkrétní zdravotní služby (výkonu).

V oblasti **pohřebnictví** nebyla v roce 2024 provedena žádná změna.

V oblasti **tabákových** a souvisejících výrobků byl počínaje rokem 2024 zaveden čtyřletý harmonogram postupného navyšování sazeb spotřební daně, které v roce 2024 vzrostly o 10 %, vyjma zahřívacích tabákových výrobků, u kterých sazba vzrostla o 15 %. Od 1. ledna 2024 byla

rovněž zavedena spotřební daň na nové skupiny výrobků, a to na ostatní tabákové výrobky (např. šňupací a žvýkací tabák) a na tzv. výrobky související s tabákovými výrobky, mezi které se řadí náplně do elektronických cigaret, nikotinové sáčky a ostatní nikotinové výrobky. Také v tomto případě byl schválen čtyřletý harmonogram postupného navyšování sazeb spotřební daně a zavedena povinnost jejich povinného značení tabákovou nálepkou. Cena pro konečného spotřebitele však nadále zůstává uváděna pouze v případě tabákové nálepky na cigarety.

3. ENERGETIKA

V oblasti energetiky podléhají cenové regulaci některé oblasti elektroenergetiky a plynárenství související s přenosem/přepravou a distribucí elektřiny, plynu a tepelné energie.

3.1. Elektrická energie – přenos a distribuce

Regulované ceny elektřiny pro rok 2024 byly stanoveny v souladu se Zásadami cenové regulace pro regulační období 2021–2025 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a pro povinně vykupující.

V regulovaných složkách elektřiny na rok 2024 se výrazně projevilo ukončení kompenzací nákladů provozovatelů soustav ze státního rozpočtu, které byly do regulovaných cen promítnuty v plné výši.

Regulované složky jsou stanovovány Energetickým regulačním úřadem do konce listopadu s účinností zpravidla na celý následující kalendářní rok.

Předmět regulace	▪ Přenos elektřiny ▪ Systémové služby ▪ Distribuce elektřiny ▪ Podpora elektřiny ▪ Operátor trhu ▪ Elektroenergetické datové centrum ▪ Ostatní regulované ceny (např. cena za registraci subjektu zúčtování, cena za činnost zúčtování, cena za činnost organizace trhu)
-------------------------	--

Legislativa

- Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024
- Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon)
- Zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ze dne 5. června 2019 o vnitřním trhu s elektřinou Směrnice Evropského

parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU

- Zásady cenové regulace pro regulační období 2021–2025 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a pro povinně vykupující

Cíl regulace	▪ Udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího Trh není s ohledem na nízký počet poskytovatelů konkurenční. Pro celé území ČR jsou vydávány jako výlučné: – licence na přenos elektřiny – existuje pouze jeden provozovatel přenosové soustavy (ČEPS, a.s.), který může poskytovat služby přenosové soustavy, – licence na činnosti operátora trhu (OTE, a.s.) elektřiny a plynu – existuje pouze jeden operátor trhu, který vykonává zákonem stanovené činnosti, – licence na činnost elektroenergetického datového centra – existuje pouze jedno elektroenergetické datové centrum (EDC, a.s.), které vykonává zákonem stanovené činnosti. Na úrovni distribuce elektřiny existuje na daném území také pouze jeden provozovatel regionální distribuční soustavy (ČEZ Distribuce, a. s., EG.D, a.s., PREdistribuce, a.s.).
Regulátor	▪ Energetický regulační úřad
Způsob regulace	▪ Pevné ceny
Právní předpis	▪ Cenové rozhodnutí č. 2/2023, 5/2023, 6/2023, 9/2023, 10/2023, 3/2024, 4/2024, 5/2024
Regulované období	▪ 2024

Celkové plánované regulované ceny elektřiny v průměru na rok 2024 vzrostly oproti roku 2023 zejména z důvodu upuštění od kompenzace nákladů na krytí technických ztrát v soustavách a na služby výkonové rovnováhy ze státního rozpočtu. Zároveň byl výrazně omezen podíl úhrady nákladů na podporu podporovaných zdrojů energie ze státního rozpočtu. Pro zákazníky připojené na hladině velmi vysokého napětí se regulované ceny elektřiny v průměru zvýšily

o téměř 144 %, pro zákazníky připojené na hladině vysokého napětí vzrostly přes 91 %. Pro zákazníky připojené na hladině nízkého napětí v průměru plánované regulované ceny na rok 2024 vzrostly o více než 67 % (Tabulka 1).

Tabulka 1: Výše celkových plánovaných regulovaných cen pro rok 2024 v Kč/MWh bez daní (zajišťování distribuce elektřiny, složka ceny na podporu elektřiny, systémové služby a provoz nesítové infrastruktury)

	Průměrná cena za všechny operátory 2023	Průměrná cena za všechny operátory 2024	Změna ceny v %
Velmi vysoké napětí	354,3	864,0	143,9%
Vysoké napětí	751,9	1 438,7	91,3%
Nízké napětí – domácnosti	1 535,6	2 607,5	69,8%
Nízké napětí – podnikatelé	1 853,2	2 994,3	61,6%

Zdroj: Energetický regulační úřad.

Podle typu odběru tvořila v roce 2024 regulovaná část v případě zákazníků připojených na hladině nízkého napětí 40 % celkové ceny elektřiny bez daní, na hladině vysokého napětí necelých 34 % a na hladině velmi vysokého napětí tvořila regulovaná část přibližně 24 % z výsledné celkové ceny elektřiny bez daní.

3.2. Plyn – přeprava a distribuce

Regulované ceny plynu pro rok 2024 byly stanoveny v souladu se Zásadami cenové regulace pro regulační období 2021–2025 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a pro povinně vykupující.

Předmět regulace	▪ Přeprava plynu ▪ Distribuce plynu ▪ Operátor plynu ▪ Ostatní regulované ceny (např. ceny dodavatele poslední instance, ceny za službu přeshraničního využití zásobníku plynu, ceny související se zúčtováním odchylek v případě mimořádného stavu nouze v plynárenství)
Legislativa	▪ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024 ▪ Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů

- Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon)
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 2003/55/ES
- Nařízení Komise (EU) 2017/460 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě harmonizovaných struktur přepravních sazeb pro zemní plyn
- Zásady cenové regulace pro regulační období 2021–2025 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a pro povinně vykupující
- Rozhodnutí podle článku 27 odst. 4 Nařízení Komise (EU) 2017/460 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě harmonizovaných struktur přepravních sazeb pro zemní plyn

Cíl regulace

- Udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího
Pro celé území České republiky jsou vydávány jako výlučné:
 - Licence na činnosti přepravy plynu – existuje pouze jeden provozovatel přepravní soustavy (NET4GAS, s.r.o.), který má výlučnou licenci na přepravu plynu.
 - Licence na činnosti operátora trhu (OTE, a.s.) elektřiny a plynu – existuje pouze jeden operátor trhu, který vykonává zákonem stanovené činnosti.
 - Licence na činnost distribuce plynu je vydána pro tři provozovatele distribučních soustav (EG.D, a.s., Pražská plynárenská Distribuce, a.s., GasNet, s.r.o.), které jsou přímo připojené k přepravní soustavě, a desítky distribučních soustav, které nejsou přímo připojené k přepravní soustavě. Jejich činnost je provozována na vymezeném distribučním území a není zde tedy možná konkurence.

Regulátor

- Energetický regulační úřad

Způsob regulace

- Pevné ceny

Právní předpis

- Cenové rozhodnutí č. 1/2023, 4/2023, 2/2024

Regulovanou složku tvoří cena za služby distribuční soustavy (včetně ceny služby přepravy plynu) a cena za zúčtování OTE. V průběhu roku 2023 byla vydána dvě cenová rozhodnutí, v nichž jsou uvedeny regulované ceny a podmínky jejich uplatnění pro rok 2024. Prvním bylo cenové rozhodnutí č. 1/2023 ze dne 2. června 2023 o regulovaných cenách souvisejících s dodávkou plynu, které stanovilo ceny služby přepravy plynu pro hraniční body přepravní soustavy a podmínky jejich uplatnění pro rok 2024. Druhým bylo cenové rozhodnutí č. 4/2023 ze dne 29. listopadu 2023 o regulovaných cenách souvisejících s dodávkou plynu, kde jsou uvedeny všechny regulované ceny pro rok 2024 s výjimkou ceny služby přepravy plynu pro hraniční body přepravní soustavy a podmínky jejich uplatnění.

V průběhu roku 2024 bylo vydáno cenové rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. 2/2024 ze dne 25. června 2024, kterým se mění cenové rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. 01/2023 ze dne 2. června 2023 o regulovaných cenách souvisejících s dodávkou plynu.

Regulovaná složka ceny pro zákazníky kategorie velkoodběr a střední odběr se průměrně zvýšila o téměř 42 % a pro zákazníky kategorie maloodběr a domácnost vzrostla průměrně o cca 39 % (Tabulka 2). V regulované složce ceny jsou, kromě rostoucích nákladů na krytí technických ztrát v soustavách, zohledněny i dopady změn evropských toků plynu, ke kterým došlo po zahájení války na Ukrajině.

Tabulka 2: Výše celkových plánovaných regulovaných cen v letech 2023 a 2024 v Kč/MWh bez daní (distribuce plynu a operátor trhu)

	Průměrná cena za všechny operátory 2023	Průměrná cena za všechny operátory 2024	Změna ceny v %
Velkoodběratel a střední odběratel	146,1	207,1	41,8 %
Maloodběratel a domácnost	322,2	447,1	38,8 %

Zdroj: Energetický regulační úřad.

Podle typu odběru tvořila v roce 2024 regulovaná část ceny v případě velkoodběru a středního odběru přibližně 14 % celkové ceny, u maloodběru a domácností tvořila regulovaná část přes 19 %¹.

3.3. Tepelná energie

Předmět regulace	▪ Dodávka tepelné energie
Legislativa	▪ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024 ▪ Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů ▪ Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon)
Cíl regulace	▪ Udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího – Dodávka tepelné energie se uskutečňuje na základě licence na výrobu nebo rozvod tepelné energie nebo na výrobu tepelné energie pro jeden objekt jednoho zákazníka nad 50 kW tepelného výkonu na základě koncese nebo volné živnosti do 50 kW tepelného výkonu včetně. Počet licencí na výrobu nebo rozvod tepelné energie je cca 750.
Regulátor	▪ Energetický regulační úřad
Způsob regulace	▪ Věcně usměrňované ceny
Právní předpis	▪ Cenové rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. 10/2022 ze dne 30. září 2022, kterým se mění cenové rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. 4/2021 ze dne 16. září 2021, k cenám tepelné energie

¹ Podíl regulované části na celkové ceně neodpovídá tiskové zprávě vydané k regulovaným cenám na rok 2024. Energetický regulační úřad neurčuje výši neregulované složky celkové ceny, ale pouze ji predikuje. Výše neregulované složky pro rok 2024 byla oproti tiskové zprávě aktualizována.

Teplárenství se vyznačuje výraznou různorodostí dodavatelů, velikostí společností, rozsahem a velikostí dodávek, technologií využívaných pro výrobu a rozvod tepelné energie, jejich stářím apod. Diverzita je patrná ve výši stálých nákladů, tepelném výkonu, pořizovací ceně majetku potřebného pro výrobu a rozvod tepelné energie, zůstatkové ceně provozních aktiv a účinnosti výroby. Tyto faktory mají přímý dopad na nákladovou strukturu jednotlivých dodavatelů tepelné energie a v důsledku toho i na ceny tepelné energie, které se mezi jednotlivými dodavateli mohou i výrazně lišit.

Podmínky regulace se nevztahují na ceny tepelné energie nižší, než je limitní cena. Ta byla stanovena pro rok 2024 ve stejné výši jako pro rok 2023, tedy na 155,61 Kč/GJ bez DPH.

Energetický regulační úřad získává data o cenách od regulovaných subjektů prostřednictvím regulačních výkazů, přičemž se jedná o kalkulace předběžných cen a následně výsledných cen za daný kalendářní rok. Data z těchto výkazů se dále verifikují. Vzhledem k této skutečnosti má Energetický regulační úřad k dispozici informace o cenách tepelné energie se zpožděním. V případě výše průměrných cen, uvedených Tabulce 3 a Grafu 1, se jedná o kalkulace předběžných cen na rok 2023 a 2024.

Dodavatelé tepelné energie přistupují k promítání nákladů do cen tepelné energie různorodě, což je důsledkem rozdílných strategií v reakci na náročné podmínky energetické krize v posledních letech. Pravidla regulace sice jasně definují, jaké ekonomicky oprávněné náklady mohou být zahrnuty do cen tepelné energie a v jaké maximální výši, nicméně strategie promítnutí konkrétní výše těchto nákladů zůstává na rozhodnutí jednotlivých dodavatelů. Někteří dodavatelé zohledňují nárůst nákladů v aktuálním čase, čímž dochází k pružnému odrazu změn cen vstupů v ceně tepelné energie. Jiní dodavatelé naopak upřednostňují co největší stabilitu cen pro konečné spotřebitele a při nárůstu nákladů nepromítají všechny oprávněné položky okamžitě, snižují zisk nebo hospodaří se ztrátou. V obdobích, kdy ceny vstupů klesají, se pak pokles cen tepelné energie nemusí projevit tak výrazně. Jedná se o další důvod odlišné výše a vývoje cen tepelné energie mezi dodavateli.

Z tohoto důvodu průměrná statistika nepřináší jednoznačný trend růstu či poklesu cen tepelné energie v návaznosti na růst či pokles cen paliv, jako hlavních vstupních parametrů ovlivňujících cenu tepelné energie.

Ve srovnání s předchozími lety lze rok 2024 označit z pohledu celkové průměrné ceny tepelné energie za stabilní, vážený průměr předběžné ceny tepelné energie klesl meziročně o cca 1 %. Rozdíly lze však spatřovat u tepelné energie vyráběné z jednotlivých paliv. Pozvolna je patrný návrat k poměru cen před energetickou krizí. Nejvíce roste cena tepelné energie vyráběné z uhlí, a to o cca 13 %. K nárůstu o přibližně 9 % dochází také u ceny tepelné energie vyráběné z biomasy a jiných obnovitelných zdrojů z důvodu stále rostoucí poptávky po tomto palivu.

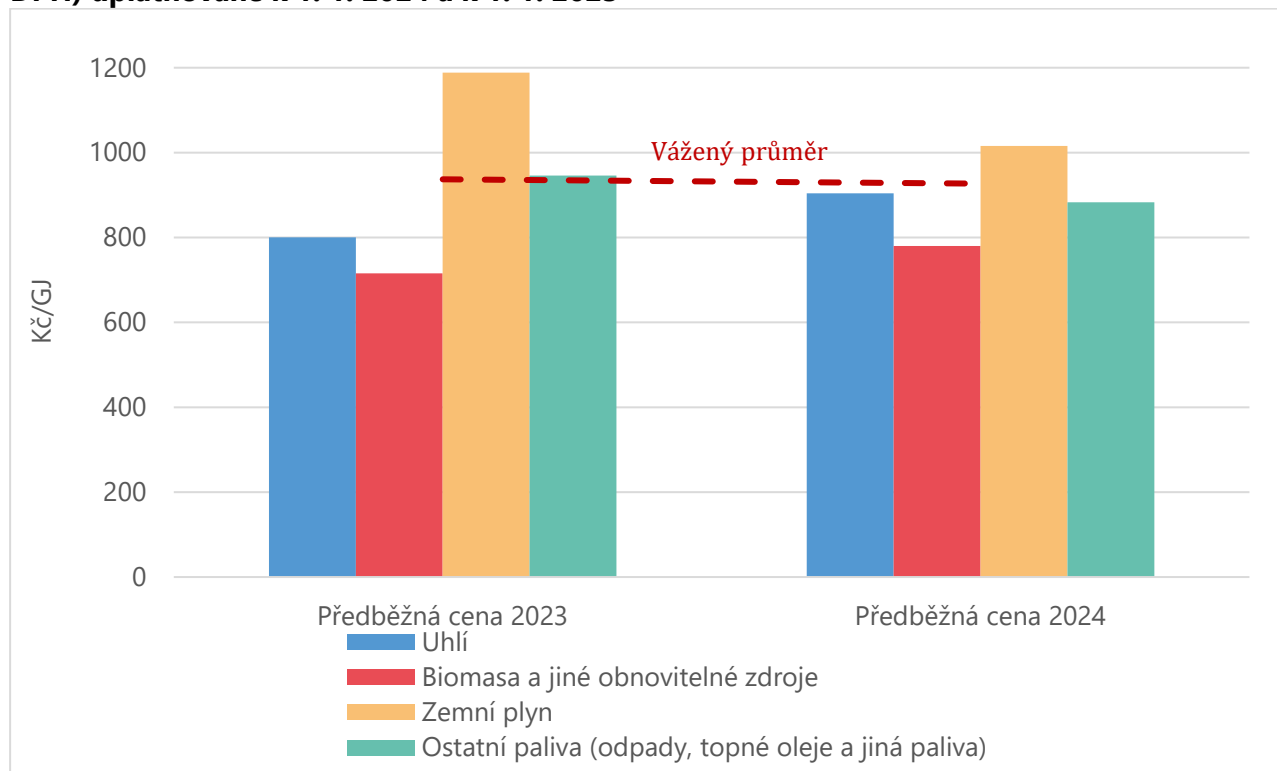
Cena tepelné energie vyráběné ze zemního plynu pro rok 2024 relativně kopíruje výrazný pokles ceny zemního plynu od října 2023 do března 2024 a meziročně klesá o přibližně 15 %.

Tabulka 3: Průměrné předběžné ceny tepelné energie pro konečné spotřebitele v Kč/GJ k 1. 1. 2024 (bez DPH)

	Předběžná cena 2023	Předběžná cena 2024	Meziroční změna
Uhlí	800,4	904,2	13,0 %
Biomasa a jiné obnovitelné zdroje	715,6	780,1	9,0 %
Zemní plyn	1 188,6	1 015,5	-14,6 %
Ostatní paliva (odpady, topné oleje a jiná paliva)	946,0	882,9	-6,7 %
Vážený průměr	937,1	926,9	-1,1 %

Zdroj: Energetický regulační úřad.

Graf 1: Průměrné předběžné ceny tepelné energie pro konečné spotřebitele v Kč/GJ (bez DPH) uplatňované k 1. 1. 2024 a k 1. 1. 2023

Zdroj: Energetický regulační úřad.

3.4. Silová elektřina a plyn

Ceny plynu i elektřiny jsou tradičně rozdělovány na regulovanou a neregulovanou složku. Neregulované ceny pro rok 2024 postupně klesly pod maximální úroveň stanovenou pro rok 2023 nařízením vlády č. 298/2022 Sb. ze dne 5. října 2022 o stanovení cen elektřiny a plynu v mimořádné tržní situaci a o stanovení s tím souvisejícího nejvyššího přípustného rozsahu majetkového prospěchu zákazníka, ve znění pozdějších předpisů, proto již nebyla neregulovaná složka ceny žádným způsobem zastropována a výše cen pro zákazníky byly stanoveny pouze na základě smluvního vztahu mezi dodavatelem a zákazníkem.

4. VODÁRENSTVÍ

V oblasti vodárenství podléhá cenové regulaci cena za odběr povrchových vod a cena pro vodné a stočné.

4.1. Povrchová voda

Povrchová voda odebraná z vodních toků a ostatních povrchových vod slouží např. pro výrobu pitné vody, pro průmyslové účely, zemědělské závlahy, průtočné chlazení parních turbín. Její odběr je zpoplatněn a cena je regulována věcným usměrňováním.

Předmět regulace	▪ Povrchová voda odebraná z vodních toků a ostatních povrchových vod
Legislativa	▪ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024 ▪ Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů ▪ Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů
Cíl regulace	▪ Regulace ceny pro účely výpočtu platby k úhradě správy vodních toků a správy povodí
Regulátor	▪ Ministerstvo financí
Způsob regulace	▪ Věcně usměrňované ceny ▪ (dle § 101 odst. 1 až 3 vodního zákona)
Právní předpis	▪ Výměr MF č. 01/2024
Regulované období	▪ 2024

V této oblasti pro rok 2024 nedošlo ke změně cenové regulace.

4.2. Vodné a stočné

Vodné a stočné je souhrnným označením platby za dodávku pitné vody z vodovodu a za službu odvádění a čištění odpadní vody podle zákona o vodovodech a kanalizacích. Reguluje se cena vody pitné dodávané odběratelům, cena vody odpadní nečištěné a čištěné, cena vody

dodávané jiné osobě, než je odběratel (tzv. voda předaná) a cena vody převzaté od jiného vodohospodářského subjektu (tzv. voda převzatá). Cena všech výše uvedených typů vod se reguluje prostřednictvím věcného usměrňování.

Předmět regulace	▪ Voda pitná ▪ Voda odpadní ▪ Voda pitná dodávaná jiné osobě, než je odběratel, tzv. voda předaná ▪ Voda odpadní převzatá od jiného vodohospodářského subjektu, tzv. voda převzatá
Legislativa	▪ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024 ▪ Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů ▪ Zákon č. 274/2001 Sb. o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích) ▪ Vyhláška č. 428/2001 Sb. Ministerstva zemědělství, kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích)
Cíl regulace	▪ Udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího
Regulátor	▪ Ministerstvo financí
Způsob regulace	▪ Věcně usměrňované ceny
Právní předpis	▪ Výměr Ministerstva financí č. 01/VODA/2022 o regulaci cen v oboru vodovodů a kanalizací, ve znění pozdějších předpisů
Regulované období	▪ 2022–2026

S účinností od 1. ledna 2022 byla vydána revidovaná pravidla cenové regulace (výměr Ministerstva financí č. 01/VODA/2022 o regulaci cen v oboru vodovodů a kanalizací). Tímto právním předpisem byla vydána pravidla pro období let 2022–2026, čímž se posiluje stabilita a zefektivňuje prostředí pro provozování vodohospodářské infrastruktury v ČR, a také

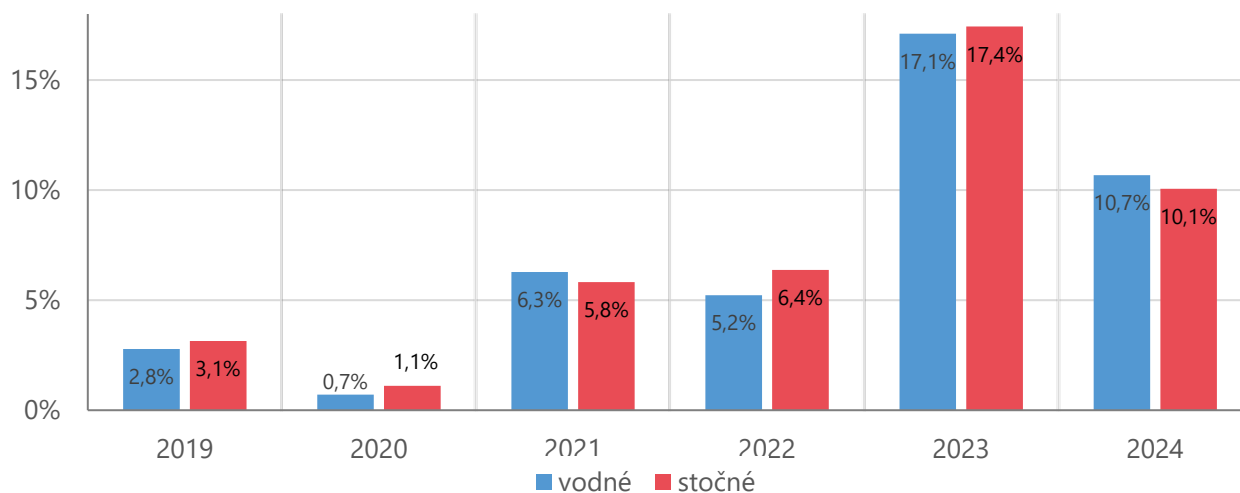
v konečném důsledku zkvalitňují služby pro odběratele. Dodržování pravidel cenové regulace dokládá provozovatel či vlastník předložením plánové kalkulace cen pro vodné a stočné alespoň jeden den před platností ceny Ministerstvu financí, a následně vyrovnávací kalkulace, která obsahuje skutečné údaje o nákladech a zisku, jež byly promítnuty do ceny. V případě, že náklady byly v plánové kalkulaci naplánovány jako příliš vysoké (tj. ve vyrovnávací kalkulaci je hodnota skutečně uplatněných nákladů nižší než v plánové kalkulaci), pak se tento rozdíl promítá prostřednictvím tzv. vyrovnání do ceny příštích období a snižuje ji.

V roce 2024 byly provedeny některé legislativně-technické změny, které reagovaly na novelu vyhlášky č. 428/2001 Sb. Dál došlo ke změně v metodice aktualizace ceny z důvodu sjednocení přístupů Ministerstva financí a Ministerstva zemědělství, kdy počínaje rokem 2024 se aktualizace kalkulace ceny sestavuje vždy od 1. dne daného měsíce do konce kalendářního roku, tj. pro zbývající část roku. Dosud se aktualizace kalkulace cen sestavovala pro období celého roku. Tyto změny povedou k připravovanému sjednocení formulářů a způsobu odevzdávání kalkulací prostřednictvím Informačního systému vodovodů a kanalizací na Ministerstvu zemědělství. Systém přispěje k administrativním úsporám na straně státní správy i na straně provozovatelů a vlastníků vodárenské infrastruktury, protože kalkulace cen pro vodné a stočné se budou odevzdávat pouze jednou. Ministerstvo financí bude mít k těmto datům přístup a bude je nadále využívat pro své účely spojené s cenovou regulací, popř. kontrolou. V roce 2024 se prostřednictvím uvedeného informačního systému poprvé odevzdávaly formuláře s vyrovnávacími kalkulacemi za rok 2023.

V roce 2024 došlo k nárůstu cen pro vodné o 10,7 % na cca 68 Kč/1m³ včetně DPH a pro stočné o 10,1 % na cca 61 Kč/1m³ včetně DPH.

Od 1. ledna 2024 došlo k zrušení druhé snížené sazby DPH ve výši 10 %, která se uplatňovala na cenu pro vodné a stočné. Nově se na vodné a stočné uplatňuje snížená sazba DPH ve výši 12 %. Výdaje domácností na úhradu vodného a stočného tvořily 1,5 % z celkových čistých příjmů domácností.

Graf 2: Vývoj průměrného nárůstu cen pro vodné a stočné

Zdroj: Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo financí.

5. DOPRAVA

V oboru dopravy byla v roce 2024 předmětem regulace doprava na úrovni vnitrostátní, která zahrnuje mj. oblasti dopravy železniční a silniční, a služby taxi.

5.1. Mezinárodní doprava

Cenová regulace v mezinárodní dopravě (tarify) nebyla v roce 2024 uplatňována.

5.2. Služby související s železniční infrastrukturou

Služby související s železniční infrastrukturou jsou regulovány prostřednictvím věcně usměrňovaných cen. Cenová regulace platí pro celostátní i regionální dráhy a také pro veřejně užívané vlečky a zařízení.

Předmět regulace	▪ Užití železniční infrastruktury celostátních a regionálních drah a veřejně přístupných vleček ▪ Užití zařízení služeb a poskytování služby pro účely bezprostředně související s provozováním drážní dopravy ▪ Veřejné užití jinak veřejně nepřístupné vlečky
Legislativa	▪ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024 ▪ Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů ▪ Směrnice 2012/34/EU, o vytvoření jednotného železničního prostoru
Cíl regulace	▪ Umožnění přístupu k veřejné infrastruktuře ▪ Naplnění evropské legislativy pro vytvoření jednotného železničního prostoru
Regulátor	▪ Ministerstvo financí
Způsob regulace	▪ Věcně usměrňované ceny
Právní předpis	▪ Výměř MF č. 01/2024
Regulované období	▪ 2024

V této oblasti pro rok 2024 nedošlo ke změně cenové regulace.

5.3. Železniční doprava

Jízdné v železniční vnitrostátní osobní dopravě je regulováno věcným usměrňováním ceny. Dopravci mají povinnost poskytovat slevy pro určité kategorie cestujících, které odpovídají zejména potřebě sociálně citlivých skupin cestujících, a umožnit tak dostupnost tohoto druhu veřejné dopravy.

5.3.1. Jízdné v železniční dopravě

Předmět regulace	▪ Jízdné v železniční vnitrostátní osobní dopravě
Legislativa	▪ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024 ▪ Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů ▪ Zákon č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů ▪ Zákon č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů ▪ Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Cíl regulace	▪ Udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího
Regulátor	▪ Ministerstvo financí
Způsob regulace	▪ Věcně usměrňované ceny
Právní předpis	▪ Výměr MF č. 01/2024
Regulované období	▪ 1. 1. 2024 – 14. 12. 2024

Ministerstvo financí ve spolupráci a po projednání s věcným regulátorem Ministerstvem dopravy zrušilo regulaci jízdného železniční osobní dopravě na celostátní úrovni formou věcného usměrňování od 15. prosince 2024, tj. od platnosti nového jízdního řádu.

V návaznosti na to, vzhledem k nutnosti zachování slev ve veřejné dopravě, byla vytvořena nová položka ve výměru Ministerstva financí, kterou se určují podmínky pro uplatnění slev a jejich výše, s účinností od 15. prosince 2024. V rámci těchto úprav dochází k sjednocení terminologie, např. zvláštní a zlevněné jízdné se nahrazuje jednotným pojmem zvýhodněné jízdné, ruší se obsoletní ustanovení. Rozsah slev a výše slev zůstávají zachovány.

Doprava se převážně realizuje v závazku krajů a obcí nebo státu, které přímo ovlivňují cenu. Na ostatních linkách existuje konkurenční prostředí.

Zavedením systému jednotného tarifu došlo u většiny spojů k faktickému zastropování ceny.

Deregulace vyplývá z koncepce dopravy schválené vládou, a zároveň konzultována odborně se zástupci všech dopravců i krajů.

5.3.2. Systém jednotného tarifu

Systém umožňuje cestujícímu přepravu na síti české železnice na „jednu jízdenku“ u více dopravců. V současnosti dopravce, který provozuje veřejnou drážní osobní dopravu na dráze celostátní nebo regionální na základě smlouvy o veřejných službách, je v přepravě cestujících povinen umožnit využití jím poskytovaných přepravních služeb na základě jednotného jízdního dokladu. Dopravci, poskytující přepravu na komerční bázi, se mohou do Systému jednotného tarifu zapojit dobrovolně.

Postupně by se měl systém rozvíjet i na ostatní druhy veřejné dopravy v ČR.

Předmět regulace	▪ Přeprava na síti české železnice na „jednu jízdenku“ u více dopravců
Legislativa	▪ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024 ▪ Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů § 7a zákona č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně souvisejících zákonů ▪ Zákon č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů ▪ Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Cíl regulace	▪ Umožnění jízdy v železniční přepravě na jeden jízdní doklad bez ohledu na dopravce, upravené v zákoně o veřejných službách

Regulátor	▪ Ministerstvo financí
Způsob regulace	▪ Pevné ceny
Právní předpis	▪ Výměr MF č. 01/2024
Regulované období	▪ 2024

V roce 2024 vzrostla regulovaná cena u Systému jednotného tarifu o 4,9 %, a to od 15. prosince 2024 pro období jízdního řádu 2024/2025. Jedná se de facto o valorizaci dle předem dohodnutého mechanismu zakotveného v přístupových smlouvách s dopravci v železniční osobní dopravě, kdy se zohledňuje červnový meziroční růst spotřebitelských cen.

5.3.3. Slevy z jízdného

Slevy z jízdného jsou uplatňovány pro děti, žáky, studenty a seniory, osoby se zdravotním postižením (držitelé průkazu ZTP a ZTP/P), pro osoby invalidní ve 3. stupni a rodiče (nebo poručníky) při jízdě do ústavu na návštěvu postiženého dítěte nebo dítěte dlouhodobě umístěného v příslušném zařízení:

Zvýhodněné jízdné ve výši 0 % (bezplatná přeprava):

- dítě do 6 let,
- dítě držitele průkazu ZTP nebo ZTP/P (od 15. prosince 2024),
- průvodce držitele průkazu ZTP/P,
- vodící pes nevidomého držitele průkazu ZTP/P,
- přeprava invalidního vozíku nebo dětského kočárku držitele průkazu ZTP nebo ZTP/P,
- přeprava dětského kočárku, je-li v něm přepravováno dítě.

Zvýhodněné jízdné ve výši 25 %:

- držitel průkazu ZTP nebo ZTP/P.

Zvýhodněné jízdné ve výši 50 %:

- děti a žáci od 6 let do 18 let,
- studenti od 18 let do 26 let,
- cestující od 65 let,
- osoby invalidní ve 3. stupni,

- rodiče (nebo poručníci) při jízdě do ústavu na návštěvu postiženého dítěte nebo dlouhodobě umístěného dítěte v zařízení.

Tyto slevy se aplikují obdobně také pro jízdné autobusové linkové dopravy a integrované dopravy.

Předmět regulace	▪ Sleva z jízdného po prokázání nároku na slevu
Legislativa	▪ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024 ▪ Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů ▪ Usnesení vlády ČR ze dne 26. ledna 2022 č. 62 ▪ Zákon č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů ▪ Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Regulátor	▪ Ministerstvo financí
Způsob regulace	▪ Věcně usměrňované ceny
Právní předpis	▪ Výměr MF č. 01/2024
Regulované období	▪ 2024

V závěru roku došlo ke změně cenové regulace, kdy od 15. prosince 2024 jezdí dítě do 6 let, které je držitelem průkazu ZTP nebo ZTP/P, zdarma, a nikoliv jako obecně držitel průkazu ZTP nebo ZTP/P za zvýhodněné jízdné ve výši 25 %.

Vzhledem k zrušení cenové regulace v oblasti veřejné dopravy a vzhledem s ohledem na zachování slev ve veřejné dopravě byla od 15. prosince 2024 vytvořena nová položka ve výměru, kterou se stanovuje maximální výše slev. V rámci těchto úprav dochází k sjednocení terminologie, např. zvláštní a zlevněné jízdné se nahrazuje jednotným pojmem zvýhodněné jízdné, ruší se obsoletní ustanovení. Rozsah slev a výše slev zůstávají nezměněny.

5.4. Linková autobusová doprava

Linková doprava se obvykle realizuje v závazcích krajů a obcí. Jízdné v autobusové dopravě zpravidla dosahuje na trhu nižší úrovně než úrovně dané regulací, tj. jízdné je de facto určováno na základě tržních principů nebo dohodou s kraji a obcemi.

Dopravci mají povinnost poskytovat slevy pro určité kategorie cestujících, které odpovídají zejména potřebě sociálně citlivých skupin cestujících, a umožnit tak dostupnost tohoto druhu veřejné dopravy.

5.4.1. Jízdné v linkové autobusové dopravě

Předmět regulace	▪ Jízdné v osobní vnitrostátní silniční linkové dopravě
Legislativa	▪ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024 ▪ Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů ▪ Zákon č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů ▪ Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Cíl regulace	▪ Udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího
Regulátor	▪ Ministerstvo financí
Způsob regulace	▪ Věcně usměrňované ceny
Právní předpis	▪ Výměr MF č. 01/2024
Regulované období	▪ 1. 1. 2024 – 14. 12. 2024

V této oblasti pro rok 2024 došlo s účinností nového jízdního řádu, tj. od 15. prosince 2024, ke zrušení cenové regulace.

Regulace jízdného v autobusové linkové dopravě na celostátní úrovni formou věcného usměrňování byla shledána jako nedůvodná, mj. vzhledem k následujícím okolnostem:

- Doprava se převážně realizuje v závazku krajů a obcí, které přímo ovlivňují cenu. Na ostatních linkách existuje konkurenční prostředí.
- Trh realizuje nižší než regulovanou cenu.
- Jedná se pouze o administrativní zátěž dopravců.
- Deregulace vyplývá z koncepce dopravy, která byla schválena vládou, a zároveň konzultována odborně se zástupci všech dopravců i krajů.

5.4.2. Slevy z jízdného

Dopracovníci mají i nadále povinnost poskytovat slevy pro určité kategorie cestujících, které odpovídají zejména potřebě sociálně citlivých skupin cestujících, a umožnit tak dostupnost tohoto druhu veřejné dopravy.

Vzhledem k nutnosti zachování slev ve veřejné dopravě byla vytvořena nová položka v cenovém výměru, kterou se určují podmínky pro uplatnění slev a jejich výše, s účinností od 15. prosince 2024. V rámci těchto úprav dochází k sjednocení terminologie, např. zvláštní a zlevněné jízdné se nahrazuje jednotným pojmem zvýhodněné jízdné, ruší se obsoletní ustanovení. Rozsah slev a výše slev zůstávají zachovány.

Více informací o slevách je uvedeno v Kapitole 5.3.3.

5.5. Integrovaná doprava

Smyslem a účelem cenové regulace integrované dopravy je umožnit stanovení vlastní maximální ceny v rámci systému krajské integrované dopravy. V roce 2024 bylo jízdné v integrované dopravě regulováno ve většině krajů ČR. V oblasti jízdného v integrované dopravě platí stejné podmínky pro slevy z jízdného jako v železniční dopravě a v linkové autobusové dopravě.

5.5.1. Jízdné v integrované dopravě

Předmět regulace	▪ Jízdné v rámci integrovaných veřejných služeb
Legislativa	▪ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024 ▪ Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů

- Zákon č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Cíl regulace	▪ Udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího
Regulátor	▪ Ministerstvo financí ▪ Kraje a obce
Způsob regulace	▪ Maximální ceny
Právní předpis	▪ Výměr MF č. 01/2024 ▪ Nařízení krajů a obcí
Regulované období	▪ 1. 1. 2024 – 14. 12. 2024

V této oblasti pro rok 2024 došlo s účinností nového jízdního řádu, tj. od 15. prosince 2024 k zrušení cenové regulace.

V rámci dohledu nad výkonem přenesené působnosti v oblasti cen u krajských úřadů bylo Ministerstvem financí opakovaně zjištěno, že velká část krajů nařízení o cenové regulaci integrované dopravy využívá nesprávně jako instrument pro vydání ceníku, nikoliv kvůli tomu, aby zavázaly dopravce k dodržování určitého cenového stropu. O nadbytečnosti cenové regulace nasvědčuje i skutečnost, že žádný z krajských úřadů v uplynulých letech dodržování tohoto nařízení jednotlivými dopravci zapojenými do příslušného systému integrované dopravy v režimu cenové kontroly podle zákona o cenách nekontroloval. Přitom jednotliví dopravci mají povinnost respektovat tarif stanovený příslušným krajem jakožto objednavatelem. Standardně je tato povinnost zakotvena v jednotlivých smlouvách o veřejných službách v přepravě cestujících uzavíraných kraji s dopravci spolu s celou řadou dalších povinností i cenových ujednání nad rámec cenové regulace.

5.5.2. Slevy z jízdného

Více informací o slevách je uvedeno v Kapitole 5.3.3.

5.6. Jízdné v městské hromadné dopravě

Jízdné v městské hromadné dopravě může být v ČR regulováno ze strany krajů a obcí. Smyslem a účelem cenové regulace městské hromadné dopravy je umožnit stanovení vlastní maximální ceny v rámci obcí.

Předmět regulace	Jízdné v městské hromadné dopravě
Legislativa	- Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024 - Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů - Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Cíl regulace	Udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího u zboží zcela nebo zčásti dotovaného z veřejných rozpočtů
Regulátor	- Ministerstvo financí - Kraje a obce
Způsob regulace	Maximální ceny
Právní předpis	- Výměr MF č. 01/2023 - Nařízení krajů a obcí
Regulované období	1. 1. 2024 – 15. 12. 2024

V této oblasti pro rok 2024 došlo s účinností od 15. prosince 2024 k zrušení cenové regulace.

V městské hromadné dopravě jsou služby poskytovány na základě veřejnoprávních smluv o poskytování přepravních služeb mezi městem jako objednavatelem a dopravcem na straně poskytovatele služby. Těmito smlouvami jsou upravovány podmínky přepravy včetně tarifů a uplatňování cen.

Nařízení, kterými obce regulují maximální cenu v městské hromadné dopravě, míří většinou na regulátora samého, což není v souladu s účelem zákona o cenách. Obec má totiž přímý vliv na

stanovení ceny za uvedenou službu. Cenový regulátor primárně nemá regulovat sám sebe, ale jiné subjekty, resp. trh, na kterém jsou služby poskytovány.

Obce budou moci i nadále schvalovat ceník nebo tarif s uvedením výše jednotlivého jízdného v rámci městské hromadné dopravy v samostatné působnosti podle zákona o obcích.

Nárok na bezplatnou přepravu občanů, kteří mají průkazy ZTP a ZTP/P, a to včetně průvodce nebo vodícího psa, upravuje zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

5.7. Taxislužba

Kraje a obce mohou stanovit nařízením maximální ceny pro osobní taxislužbu provozovanou na území obce (tj. s výchozím i cílovým místem cesty v téže obci).

Předmět regulace	▪ Taxislužba osobní na území obce
Legislativa	▪ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024 ▪ Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů ▪ Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů.
Cíl regulace	▪ Udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího
Regulátor	▪ Ministerstvo financí ▪ Obce
Způsob regulace	▪ Maximální ceny
Právní předpis	▪ Výměr MF č. 01/2024 ▪ Nařízení obcí
Regulované období	▪ 2024

V této oblasti došlo v roce 2024 s účinností od 1. ledna 2025 k přijetí změny rozsahu cenové regulace v oblasti taxislužby výměrem MF č. 02/2024 ze dne 17. července 2024.

Ministerstvo financí zúžilo cenovou regulaci na segment taxislužby, která je provozovaná na území obce vozidlem, pro něž se vyžaduje vybavení taxametrem podle zákona o silniční

dopravě („klasická“ taxislužba). Na rozdíl od přepravy poskytnuté na základě objednávky provedené elektronickými prostředky jinou než hlasovou službou nebo přepravy poskytnuté na základě předchozí smlouvy, u „klasické“ taxislužby není cena za poskytnutí služby kupujícímu známa před zahájením jízdy. U druhů taxislužby, kde je vždy předem známa konečná cena služby, odpadl hlavní důvod k cenové regulaci.

V roce 2024 byla možnost stanovit maximální ceny osobní taxislužby využita v Praze a Brně. Ostatní obce této možnosti dlouhodobě nevyužívají.

5.8. Komunální dopravní služby

Smyslem a účelem cenové regulace je umožnit obcím a krajům cenově regulovat i některé další dopravní služby vztahované ke konkrétní obci nebo kraji – odtahová služba, služby parkovišť, přiložení a odstranění technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla („botičky“), anebo příjezdové a odjezdové stání k výstupu a nástupu osob (tj. např. regulace cen za využití autobusových nádraží dopravci).

Předmět regulace	▪ Odtahová služba ▪ Služby parkovišť ▪ Přiložení a odstranění technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla ▪ Užití příjezdového a odjezdového stání k výstupu a nástupu osob
Legislativa	▪ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024 ▪ Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů ▪ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů ▪ Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů
Cíl regulace	▪ Udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího
Regulátor	▪ Ministerstvo financí ▪ Kraje a obce
Způsob regulace	▪ Maximální ceny

Právní předpis	▪ Výměr MF č. 01/2024
	▪ Nařízení krajů a obcí

Regulované období	▪ 2024
--------------------------	--------

Pro tyto služby jsou v některých obcích nebo krajích stanoveny maximální ceny. Cenová regulace je v těchto oblastech spíše méně uplatňována. V roce 2024 nebyl zaznamenán nárůst nebo pokles tohoto využití.

6. TELEKOMUNIKAČNÍ A POŠTOVNÍ SLUŽBY

V oblasti telekomunikačních služeb je oprávněn cenově regulovat Český telekomunikační úřad, a to v souladu se zákonem č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů. Český telekomunikační úřad uplatňuje ex ante regulaci u velkoobchodních služeb a služeb zařazených do univerzální služby (univerzální službou je soubor služeb, které jsou dostupné ve stanovené kvalitě všem koncovým uživatelům na celém území státu za dostupnou cenu).

Český telekomunikační úřad rovněž vykonává dohled nad dodržováním regulace cen služeb elektronických komunikací, kterou uplatňují orgány Evropské unie. Český telekomunikační úřad dále dohlíží na plnění povinnosti nákladové orientace cen stanovené podnikatelům přímo v zákoně o elektronických komunikacích v souvislosti s poskytováním služby přenositelnost čísla a za prokazatelné upozornění účastníka při neplacení nebo opožděném placení účtu.

V oblasti poštovních služeb je úřad zmocněn uplatňovat ex ante regulaci základních služeb poskytovaných držitelem poštovní licence, pokud by tyto ceny nebyly dostupné pro využívání v rozsahu odpovídajícím běžné potřebě osob. Působnost v oblasti cenové regulace poštovních služeb je stanovena zákonem č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách), ve znění pozdějších předpisů. Český telekomunikační úřad je zmocněn uplatňovat způsoby regulace cen poštovních služeb stanovené zákonem č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů.

6.1. Velkoobchodní služby elektronických komunikací

Cenová regulace služeb elektronických komunikací se zaměřuje na umožnění velkoobchodním partnerům podniku s významnou tržní silou získat za přiměřených cenových podmínek přístup k síti, příp. službám tohoto podniku a s jeho využitím dál poskytovat služby svým vlastním zákazníkům. Za tímto účelem pak služba kolokace umožňuje velkoobchodním partnerům umístit jejich zařízení (např. servery, prepínače, routery nebo jiné telekomunikační technologie), ve svých technických prostorách, ke kterým má operátor s významnou tržní silou vlastnické nebo užívací právo. Ceny za služby kolokace jsou stanoveny jako maximální. Ceny služeb poskytovaných v rámci vysunuté kolokace a ceny přístupu k nenasvícenému vláknu (optický kabel, který není aktivně využíván – není „nasvícen“ optickým signálem).

Český telekomunikační úřad průběžně sleduje vývoj tržních podmínek na trzích služeb elektronických komunikací a dle situace provádí v odpovídajících intervalech analýzu relevantních trhů, aby zjistil, zda trhy jsou efektivně konkurenční. Na základě zjištěných skutečností pak může rozhodnout o stanovení podniků s významnou tržní silou a o uložení nápravných opatření.

Předmět regulace	▪ Velkoobchodní služby u podnikatelů s významnou tržní silou
Legislativa	▪ Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů
Cíl regulace	▪ Podpora hospodářské soutěže a zlepšení podmínek pro investice ▪ Napomoci alternativním operátorům nabízet konkurenceschopné maloobchodní služby koncovým uživatelům na základě regulovaných velkoobchodních služeb podniku s významnou tržní silou – Český telekomunikační úřad je oprávněn uplatnit regulaci cen na relevantním trhu, jestliže analýza tohoto trhu prokáže, že tento trh není efektivně konkurenční zejména tím, že – by mohlo docházet k uplatňování nepřiměřeně vysoké nebo nepřiměřeně nízké ceny v neprospěch koncových uživatelů, a – jestliže by jiné (necenové) formy regulace (průhlednost, nediskriminace, přístup k specifickým síťovým prvkům a přiřazeným prostředkům aj.) nevedly k nápravě.
Regulátor	▪ Český telekomunikační úřad
Způsob regulace	▪ Maximální ceny ▪ Věcné usměrňování cen (nákladová orientace cen)
Právní předpis	▪ Rozhodnutí o ceně č. CEN/1/02.2024-1
Regulované období	▪ 2024

V roce 2024 se rozsah cenové regulace nezměnil. Na základě výsledků analýzy relevantního trhu č. 1 – velkoobchodní služby s místním přístupem poskytovaným v pevném místě vydané opatřením obecné povahy č. A/1/07.2023-2 vydal Český telekomunikační úřad rozhodnutí o ceně CEN/1/02.2024-1, které nahradilo rozhodnutí o ceně č. CEN/3a/05.2018-2. Tímto rozhodnutím o ceně byla uložena povinnost sjednávat jednorázové a měsíční ceny služeb

kolokace ve stanovené maximální výši a dále povinnost sjednávat ceny služeb poskytovaných v rámci vysunuté kolokace a přístupu k nenasvícenému vláknu tak, aby byly stanoveny na základě nákladové orientace.

6.2. Univerzální služba

Univerzální služba je soubor služeb stanovených v zákoně o elektronických komunikacích, které mají být dostupné ve stanovené kvalitě všem spotřebitelům na celém území státu za dostupnou cenu. U těch je možné přistoupit k regulaci, zjistí-li Český telekomunikační úřad na základě přezkumu, že jejich dostupnost není zajištěna. Mezi dílčí univerzální služby (dle § 38 zákona o elektronických komunikacích) patří:

- a) přiměřený přístup k internetu v pevném místě, včetně připojení potřebného pro využívání služby (v současnosti tato služba je poskytována na komerčním základě),
- b) přístup k hlasové komunikační službě v pevném místě, včetně připojení potřebného pro využívání služby (v současnosti tato služba je poskytována na komerčním základě),
- c) přístup zdravotně postižených osob k dílčím službám podle písmen a) a b) poskytovaných nejen v pevném místě, rovnocenný s přístupem, který využívají ostatní spotřebitelé, zejména prostřednictvím speciálně vybavených koncových zařízení (v roce 2024 byla platná povinnost poskytovat tyto dílčí služby s danými podmínkami),
- d) doplňkové služby k dílčím službám podle a) a b) (podrobný rozpis účtů, bezplatné selektivní blokování odchozích volání, textových zpráv nebo multimediálních zpráv, nebo, je-li to technicky proveditelné, jiných podobných aplikací se zvýšenou sazbou, systémy předplatného, postupné splácení ceny za připojení, zvláštní opatření při neplacení účtů, poradenství ohledně sazeb, kontrola nákladů, deaktivace vyúčtování třetích stran).

Do rámce univerzální služby dále patří i tzv. zvláštní ceny, jejichž poskytování spočívá v povinnosti pověřených podnikatelů poskytujícím dílčí službu uvedenou v bodech a) a b) umožnit osobám ze zvláštními sociálními potřebami výběr cen nebo cenových plánů, které se liší od cenových plánů poskytovaných za běžným obchodních podmínek tak, aby tyto osoby měly přístup a mohly využívat dílčí služby uvedené v bodech a) a b) (konkrétně měly v roce 2024 povinnost poskytovat k daným službám cenové zvýhodnění až do výše 200 Kč vč. DPH za jeden kalendářní měsíc celkem čtyři společnosti – viz dále).

Český telekomunikační úřad pravidelně přezkoumává, zda je nutné uložit povinnost poskytovat jednotlivé dílčí služby v rámci univerzální služby, či zda jsou dostupné na komerčním základě, a to i z hlediska cenové dostupnosti. V případě, že zjistí, že univerzální služba nebo jednotlivé dílčí služby nejsou dostupné ve stanovené kvalitě všem koncovým uživatelům na celém území státu za dostupnou cenu, vyhlásí výběrové řízení na poskytovatele dané služby a na jeho

základě uloží určenému podnikateli povinnost poskytovat univerzální službu nebo dílčí služby za stanovené ceny.

Předmět regulace	▪ Přístup k dílčím službám pro zdravotně postižené osoby a zvláštní ceny pro osoby se zvláštními sociálními potřebami
Legislativa	▪ Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů ▪ Nařízení vlády č. 500/2021 Sb., o podmínkách poskytování zvláštních cen hlasové komunikační služby a služby přístupu k internetu osobám se zvláštními sociálními potřebami, ve znění pozdějších předpisů
Cíl regulace	▪ Zajištění cenově dostupné univerzální služby nebo dílčích služeb pro spotřebitele a pro vymezený okruh osob se zvláštními sociálními potřebami ve stanovené kvalitě, které uspokojí jejich přiměřené potřeby. Univerzální služba nebo dílčí služby nejsou cenově dostupné pro spotřebitele nebo pro vymezený okruh osob se zvláštními sociálními potřebami. Trh není s ohledem na nízký počet poskytovatelů služby konkurenční.
Regulátor	▪ Český telekomunikační úřad
Způsob regulace	▪ Pevné ceny – cenové zvýhodnění při pronájmu nebo prodeji speciálního koncového telekomunikačního zařízení pro vymezený okruh osob se zdravotním postižením ▪ Cenové zvýhodnění služeb přístupu k internetu nebo hlasových komunikačních služeb ▪ Věcné usměrňování (nákladová orientace cen)
Právní předpis	▪ Rozhodnutí
Regulované období	▪ 2024

V roce 2024 Český telekomunikační úřad v oblasti poskytování univerzální služby nevydal žádné nové rozhodnutí. Nadále platí čtyři rozhodnutí vydaná v prosinci 2022, která nabyla vykonatelnosti od 1. ledna 2023, kterými uložil společností T-Mobile Czech Republic a.s., Vodafone Czech Republic a.s., O2 Czech Republic a.s. a PODA a.s. povinnost poskytovat službu tzv. zvláštních cen. Jde o povinnost poskytovat cenově zvýhodněné služby formou slevy ve výši maximálně 200 Kč včetně DPH/měsíc, které lze čerpat na hlasové služby a služby přístupu k internetu poskytované v pevném místě nebo prostřednictvím mobilních sítí, případně na balíček obsahující některou z těchto služeb. Cenové zvýhodnění je určené vymezenému okruhu osob se zvláštními sociálními potřebami (vymezenému okruhu zdravotně postižených osob a vymezenému okruhu osob s nízkými příjmy) a jeho využití se vztahuje na všechny služby, tarify a balíčky služeb poskytované uvedenými společnostmi a u společnosti T-Mobile Czech Republic a.s. i na jednu nabídku poskytovanou prostřednictvím předplacených služeb.

V platnosti zůstalo rozhodnutí vydané dne 20. prosince 2022, vykonatelné od 1. ledna 2023, kterým Český telekomunikační úřad uložil společnosti O2 Czech Republic a.s. povinnost poskytovat vymezenému okruhu zdravotně postižených osob přístup k dílčím službám poskytovaných nejen v pevném místě, rovnocenný s přístupem, tak jak je využívají ostatní spotřebitelé, zejména prostřednictvím speciálně vybavených koncových zařízení. V rozhodnutí Český telekomunikační úřad stanovil cenu za pronájem speciálních mobilních koncových zařízení ve výši 96,04 Kč bez DPH/měsíc, cenu za jejich prodej ve výši 2 304,96 Kč bez DPH a dále cenu za pronájem speciálních pevných koncových zařízení ve výši 24,38 Kč bez DPH/měsíc a jejich prodej ve výši 376,03 Kč bez DPH.

Určení poskytovatelé musí zajišťovat plnění povinností uložených v rámci univerzální služby od 1. ledna 2023 do 31. prosince 2025.

V rámci univerzální služby nedošlo v roce 2024 oproti předchozímu roku k metodickým změnám.

6.3. Elektronické komunikace – regulace plynoucí z předpisů Evropské unie

Jedná se o regulaci plynoucí z předpisů Evropské unie s cílem podpory fungování jednotného evropského trhu a dosažení vysoké ochrany spotřebitele na maloobchodním trhu, a to pro služby mezinárodního roamingu, mezinárodní komunikace (hlasové volání a SMS) a ukončení hlasového volání v pevné a mobilní síti.

Předmět regulace	
	▪ Služba mezinárodního roamingu
	▪ Služba ukončení hlasového volání v mobilní a pevné síti
	▪ Služba mezinárodního volání a SMS pro spotřebitele

Legislativa

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/612 o roamingu ve veřejných mobilních komunikačních sítích v Unii
- Nařízení Evropské komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/654, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1972 stanovením jednotné maximální sazby za ukončení hlasového volání v mobilní síti po celé Unii a jednotné maximální sazby za ukončení hlasového volání v pevné síti po celé Unii
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2120, kterým se stanoví opatření týkající se přístupu k otevřenému internetu a maloobchodní ceny za regulovanou komunikaci v rámci Unie a mění směrnice 2002/22/ES a nařízení (EU) č. 531/2012
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU o opatřeních ke snížení nákladů na budování gigabitových sítí elektronických komunikací, o změně nařízení (EU) 2015/2020 a o zrušení směrnice 2014/61/EU (nařízení o gigabitové infrastruktuře)

Cíl regulace

- Posílení principů jednotného evropského trhu
- Dosažení vysoké úrovně ochrany spotřebitele na maloobchodním trhu
- Posílení vnitřního trhu odstraněním rozdílu mezi vnitrostátními cenami mobilních komunikačních služeb a cenami roamingu
- Snížení regulační zátěže při řešení problémů v oblasti hospodářské soutěže souvisejících s velkoobchodním ukončením hlasového volání v EU

Regulátor

- EU / Český telekomunikační úřad

Způsob regulace

- Maximální ceny za roamingové služby v Evropském hospodářském prostoru
- Jednotné maximální velkoobchodní ceny za ukončení hlasového volání v Evropském hospodářském prostoru
- Jednotné maximální maloobchodní ceny za regulovanou komunikaci v Evropském hospodářském prostoru

Právní předpis

- Nařízení orgánů EU

V roce 2024 Český telekomunikační úřad vykonával, stejně jako v předchozím období, dohled nad dodržováním regulace v oblasti cen na českém trhu elektronických komunikací, stanovenou v předpisech Evropské unie.

Na základě nařízení Evropské komise v přenesené pravomoci č. 2021/654, kterým byla s účinností od 1. července 2021 zavedena regulace maximálních terminačních sazeb za ukončení hlasového volání v mobilních a pevných sítích, se každoročně provádí přepočten cen na základě nejaktuálnějšího průměru referenčních směnných kurzů. Pro rok 2024 byli operátoři působící v ČR povinni účtovat regulované ceny za ukončení hlasového volání v pevné síti v maximální výši 0,01702 Kč bez DPH/minutu, v mobilní síti maximálně cenu 0,04864 Kč bez DPH/minutu.

V souladu s nařízením Rady (EU) o roamingu č. 2022/612 byly od 1. ledna 2024 sníženy maximální velkoobchodní ceny za gigabyte dat v roamingu v zemích Evropské unie z 1,8 EUR na 1,55 EUR. Od 15. května 2024 byly v souladu s tímto nařízením EU pro země mimo eurozónu aktualizovány maximální velkoobchodní roamingové ceny v Kč, které si tuzemští mobilní operátoři mohli účtovat za regulovaný roamingový provoz. Po přepočtu nejaktuálnějším průměrem referenčních směnných kurzů zveřejněných Evropskou centrální bankou 15. ledna, 15. února a 15. března 2024 (ve výši 25,078 Kč/EUR) byly tyto stropy ve výši 0,5517 Kč bez DPH za minutu volání, 0,1003 Kč bez DPH za SMS a 38,8714 Kč bez DPH za 1 gigabyte dat.

V dubnu 2024 došlo prostřednictvím nově vydaného nařízení o gigabitové infrastruktury k novelizaci nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2120, a tím k prodloužení platnosti regulace cen mezinárodní komunikace až do 30. června 2032. Dle předchozí úpravy měla regulace skončit již 14. května 2024. Cenové stropy stanovené v EUR tím zůstaly zachovány a k 15. květnu 2024 byly přepočítány průměrem referenčních směnných kurzů zveřejněných Evropskou centrální bankou v Úředním věstníku Evropské unie k 15. lednu, 15. únoru a 15. březnu 2024. Od uvedeného data nesměli dotčení operátoři účtovat svým zákazníkům za minutu volání z ČR do zemí Evropské unie, Lichtenštejnska, Norska a na Island vyšší jednotkovou cenu než 4,7648 Kč bez DPH (0,19 EUR), tj. 5,7655 Kč s DPH a za odeslání jedné SMS částku vyšší než 1,5047 Kč bez DPH (0,06 EUR), tj. 1,8206 Kč s DPH.

6.4. Přenositelnost čísla a prokazatelné upozornění na důsledky při neplacení účtu

Podle zákona o elektronických komunikacích má podnikatel v elektronických komunikacích povinnost zajistit, aby každý, kdo o to požádá, si mohl ponechat bezplatně své číslo pro služby u jiného operátora. Podnikatel, který má dle zákona o elektronických komunikacích povinnost

poskytovat službu přenositelnosti, je povinen sjednat za službu propojení v souvislosti se službou přenositelnosti (tj. na velkoobchodní úrovni) cenu, která zahrnuje efektivně a účelně vynaložené náklady a přiměřený zisk.

Doba, po kterou není v rámci přenosu čísla poskytována služba, nesmí v den aktivace telefonního čísla u „nového“ (přejímajícího) operátora přesáhnout 6 hodin. Povinnost podnikatelů poskytovat službu přenesení čísla a prokazatelné upozornění na důsledky neplacení nebo opožděného placení účtu za nákladově orientované ceny je uložena přímo v zákoně o elektronických komunikacích.

Předmět regulace	▪ Přenositelnost čísla ▪ Prokazatelné upozornění na důsledky neplacení účtu
Legislativa	▪ Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů ▪ Vyhláška č. 58/2022 Sb., o podmínkách přenositelnosti čísel a změny poskytovatele služby přístupu k internetu
Cíl regulace	▪ Přenositelnost čísel: – vytváření předpokladů pro řádné fungování hospodářské soutěže a ochranu účastníků na konkurenčních trzích – posílení konkurenceschopnosti mezi poskytovateli služeb ▪ Prokazatelné upozornění: – zajištění vyšší míry ochrany spotřebitelů – předcházení bezdůvodného přerušení nebo odpojování služeb například při sporech o výši účtů
Regulátor	▪ Český telekomunikační úřad
Způsob regulace	▪ Věcné usměrňování (nákladová orientace cen)
Právní předpis	▪ Povinnosti plynoucí přímo ze zákona o elektronických komunikacích
Regulované období	▪ 2024

6.5. Poštovní služby

Poskytování poštovních služeb je přesně definováno zákonem č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách), ve znění pozdějších předpisů. Poštovní službou je činnost, která zpravidla zahrnuje poštovní podání, třídění a přepravu poštovní zásilky prostřednictvím poštovní sítě a je prováděna za účelem dodání poštovní zásilky příjemci. Za poštovní službu se považuje i dodání poukázané peněžní částky.

Základní služby představují soubor služeb, které musí být poskytovány trvale na celém území ČR všem uživatelům, za dostupnou cenu a ve stanovené kvalitě. Základními službami se rozumí poštovní služby a zahraniční poštovní služby, které jsou vzhledem k potřebám veřejnosti pod ochranou státu. Jedná se o služby obsažené v aktuálně udělené poštovní licenci.

Český telekomunikační úřad pravidelně přezkoumává úroveň kvality a způsob poskytování a zajišťování základních služeb a jejich všeobecnou dostupnost na celém území ČR. Český telekomunikační úřad rovněž pravidelně přezkoumává povinnost držitele poštovní licence a předkládá k veřejné konzultaci záměr uložit případně neuložit povinnost poskytovat a zajišťovat jednotlivé základní služby.

Držitel poštovní licence (v roce 2024 Česká pošta s.p.) má podle zákona o poštovních službách povinnost poskytovat základní služby, které jsou obsaženy v jeho poštovní licenci, za nákladově orientované ceny s výjimkou služeb bezúplatného dodání poštovních zásilek do 7 kg pro nevidomé osoby. Nákladově orientovanou cenou se rozumí cena, která zahrnuje efektivně a účelně vynaložené náklady a přiměřený zisk a která se stanovuje tak, aby zajistila návratnost investic v přiměřeném časovém období a zohlednila příslušná rizika.

Regulaci cen u základních služeb udělených v poštovní licenci Český telekomunikační úřad uplatní, zjistí-li, že držitel poštovní licence, který byl určen k zajišťování základních služeb, neposkytuje základní služby za dostupné ceny, přestože jeho ceny jsou nákladově orientované.

Předmět regulace

- Služba dodání poštovních zásilek do 2 kg
- Služba dodání poštovních balíků do 10 kg (poskytování služby není uloženo v aktuální poštovní licenci)
- Služba dodání peněžité částky poštovním poukazem
- Služba dodání doporučených zásilek
- Služba dodání cenných zásilek
- Služba bezúplatného dodání poštovních zásilek do 7 kg pro nevidomé osoby
- Služby, které musí být zajištěny na základě závazků vyplývajících z členství České republiky ve Světové poštovní unii

Legislativa	▪ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024 ▪ Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů Zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách) ve znění pozdějších předpisů
Cíl regulace	▪ Zajištění cenově dostupné základní služby umožňující využívání základních služeb v rozsahu dopovídajícím běžné potřebě osob Základní služby nejsou pro veřejnost cenově dostupné Trh není s ohledem na nízký počet poskytovatelů služby konkurenční
Regulátor	▪ Český telekomunikační úřad
Způsob regulace	▪ Věcné usměrňování (nákladová orientace cen)
Právní předpis	▪ Regulace plynoucí přímo ze zákona o poštovních službách
Regulované období	▪ 2024

V oblasti poštovních služeb Český telekomunikační úřad v roce 2024 nevydal žádné rozhodnutí o ceně.

Na základě povinnosti Český telekomunikační úřad v roce 2024 ověřoval jedenkrát dodržování povinnosti držitele poštovní licence (tj. České pošty, s.p.) uplatňovat nákladově orientované ceny základních poštovních služeb a jejich cenovou dostupnost. Český telekomunikační úřad při svém hodnocení úrovně cen základních služeb nezjistil, že by ceny základních služeb byly cenově nedostupnými pro uživatele.

Český telekomunikační úřad neprokázal, že by Česká pošta, s.p. v roce 2024 nedodržovala zákonnou povinnost poskytovat základní služby, tj. za nákladově orientované ceny.

V oblasti regulace cen poštovních služeb nedošlo v roce 2024 k metodickým změnám.

7. ZDRAVOTNICTVÍ

Ve zdravotnictví byly v roce 2024 cenově regulovány zdravotní služby hrazené pacientem a z veřejných rozpočtů, zdravotnické a diagnostické zdravotnické prostředky in vitro, léčivé přípravky a stomatologické výrobky plně hrazené z veřejného zdravotního pojištění.

7.1. Zdravotní služby hrazené pacientem

V případě, že se pacient rozhodne čerpat zdravotní služby nehrazené z veřejného zdravotního pojištění, což nastane buď u zdravotních služeb, které nesplňují podmínky úhrady zdravotní pojišťovnou ze své podstaty, nebo v případě čerpání zdravotních služeb u poskytovatele zdravotních služeb, který na danou zdravotní službu nemá uzavřenou smlouvu se zdravotní pojišťovnou pacienta, hradí zdravotní službu přímo pacient. Cenová regulace u takto hrazených zdravotních služeb narovnáva alespoň částečně informační asymetrii mezi pacientem a poskytovatelem zdravotních služeb, která je u zdravotních služeb přítomna z jejich povahy.

Předmět regulace	▪ Zdravotní služby hrazené pacientem
Legislativa	▪ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024 ▪ Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů ▪ Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů (zákon o zdravotních službách) ▪ Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů
Cíl regulace	▪ Odstranění informační asymetrie ▪ Na straně poptávky zajistit dostupnost zdravotní péče, zmírnit důsledky informační asymetrie (ochrana slabší strany, tzn. pacienta) ▪ Na straně nabídky umožnit uplatnění ekonomicky oprávněných nákladů a dosahování přiměřeného zisku (tržně konformním způsobem zachovat ekonomickou motivaci poskytovatele)
Regulátor	▪ Ministerstvo zdravotnictví
Způsob regulace	▪ Věcně usměrňované ceny

Právní předpis

- Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví 1/2024/CAU

Regulované období

- 2024

V oblasti regulace cen zdravotních služeb byl pro rok 2024 vydán Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví 1/2024/CAU ze dne 3. listopadu 2023, o regulaci cen poskytovaných zdravotních služeb, stanovení maximálních cen zdravotních služeb poskytovaných zubními lékaři hrazených z veřejného zdravotního pojištění a specifických zdravotních výkonů.

Předpis specifikoval, jaké zdravotní služby jsou regulovány věcně usměrněnou cenou, která je kalkulována na základě ekonomicky oprávněných nákladů a přiměřeného zisku prostřednictvím tzv. minutové kalkulace, která se následně násobí časem trvání konkrétní zdravotní služby (výkonu). Ke zdravotní službě lze dále účtovat tzv. zvlášť účtované položky, což jsou léčivé přípravky, potraviny pro zvláštní lékařské účely, zdravotnické prostředky a stomatologické výrobky, jejichž použití je specifické pro konkrétní zdravotní službu nebo pacienta, a které se nezahrnují do minutové kalkulace.

Byly zachovány dvě výjimky z věcného usměrnění ceny minutovou kalkulací a byla nově přidána třetí výjimka:

- Možnost poskytovatelů zdravotnické dopravní služby kalkulovat věcně usměrněnou cenu na kilometr přepravy namísto minuty poskytování zdravotních služeb, což je pro tyto poskytovatele věcně vhodnější řešení.
- Možnost pro všechny poskytovatele zdravotních služeb stanovit cenu zdravotních služeb nehrazených z veřejného zdravotního pojištění podle úhradových předpisů veřejného zdravotního pojištění, tzn. seznamu zdravotních výkonů a úhradové vyhlášky. Tato možnost umožňuje poskytovatelům, kteří poskytují minimální objem nehrazených služeb nebo kteří z jiného důvodu nejsou motivováni kalkulovat minutovou kalkulaci, významně snížit administrativní náklady na cenotvorbu v oblasti nehrazených služeb.
- Možnost poskytovatelů akutní lůžkové péče kalkulovat cenu akutních hospitalizací přes klasifikační systém CZ-DRG prostřednictvím stanovené technické sazby ve výši 78 750 Kč (pacientský klasifikační systém, který v rámci akutní lůžkové péče ČR umožňuje třídění pacientů hospitalizovaných do konečného počtu navzájem disjunktních skupin na základě jejich známých charakteristik).

7.2. Zdravotní služby, léčivé přípravky a zdravotnické prostředky hrazené z veřejných rozpočtů

Zdravotní služby byly v roce 2024 regulované i tehdy, pokud byly hrazeny z veřejných rozpočtů, tedy zejména z veřejného zdravotního pojištění, ale i ze státního rozpočtu. Léčivé přípravky

a zdravotnické prostředky byly cenově regulované tehdy, pokud byly hrazeny z veřejného zdravotního pojištění, nezávisle na tom, zda byly takto hrazeny v konkrétním případě. Stomatologické výrobky byly cenově regulovány, pokud šlo o stomatologické výrobky plně hrazené z veřejného zdravotního pojištění podle zákona o veřejném zdravotním pojištění.

Předmět regulace	▪ Zdravotní služby hrazené z veřejného zdravotního pojištění nebo z jiných veřejných rozpočtů ▪ Hromadně vyráběné léčivé přípravky a potraviny pro zvláštní lékařské účely ▪ Individuálně připravované léčivé přípravky ▪ Individuálně připravované léčivé přípravky s obsahem konopí pro léčebné použití ▪ Zdravotnické prostředky a diagnostické zdravotnické prostředky in vitro ▪ Stomatologické výrobky plně hrazené z veřejného zdravotního pojištění
-------------------------	--

Legislativa

- Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024
- Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů
- Zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů (zákon o zdravotních službách)
- Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 375/2022 Sb., o zdravotnických prostředcích a diagnostických zdravotnických prostředcích in vitro
- Vyhláška č. 236/2015 Sb., o stanovení podmínek pro předepisování, přípravu, distribuci, výdej a používání individuálně připravovaných léčivých přípravků s obsahem konopí pro léčebné použití

	▪ Vyhláška č. 376/2011 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o veřejném zdravotním pojištění ▪ Vyhláška č. 384/2007 Sb., o seznamu referenčních skupin ▪ Vyhláška č. 385/2007 Sb., o stanovení seznamu léčivých látek určených k podpůrné nebo doplňkové léčbě
Cíl regulace	▪ Odstranění informační asymetrie
Regulátor	▪ Ministerstvo zdravotnictví ▪ Státní ústav pro kontrolu léčiv
Způsob regulace	▪ Maximální ceny ▪ Pevné ceny ▪ Věcně usměrňované ceny
Právní předpis	▪ Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví 1/2024/CAU ▪ Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 1/2024/OLZP ▪ Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 2/2024/OLZP ▪ Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 4/2024/OLZP ▪ Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 3/2023/OLZP ▪ Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 4/2023/OLZP ▪ Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 5/2023/OLZP ▪ Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 6/2023/OLZP ▪ Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 7/2023/OLZP ▪ Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 8/2023/OLZP ▪ Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 11/2023/OLZP ▪ Cenové rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví č. 3/2024/OLZP ▪ Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 3/2022/OLZP ▪ Cenové rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví č. 1/2023/OLZP (účinné do 31. 1. 2024) ▪ Cenové rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví č. 4/2024/OZLP (účinné od 1. 2. 2024)
Regulované období	▪ 2024

7.2.1. Zdravotní služby hrazené z veřejných rozpočtů

Zdravotní služby hrazené z veřejných rozpočtů jsou poskytovány zdravotnickými pracovníky v zařízeních poskytovatelů zdravotních služeb nejčastěji na základě smlouvy mezi poskytovatelem zdravotních služeb a zdravotní pojišťovnou pojištěnce. Jedná se např. o zdravotní péči preventivní, dispenzární (soustavná odborná lékařská péče), diagnostickou, rehabilitační, odběr krve, tkání a buněk (vč. jejich uchovávání, skladování, zpracování, vyšetření), přepravu pojištěnců, prohlídku zemřelého pojištěnce a pitvu. V případě jejich vyžádání orgánem veřejné moci jsou pak zdravotní služby hrazeny také přímo ze státního nebo jiného veřejného rozpočtu vyžadujícího orgánu.

V oblasti regulace cen zdravotních služeb hrazených z veřejného zdravotního pojištění nebo jiných veřejných rozpočtů byl pro rok 2024 účinný Předpis 1/2024/CAU.

Předpis 1/2024/CAU specifikoval, jaké zdravotní služby jsou regulovány maximální cenou, v dalším oddíle stanovil pevnou cenu neodkladné zdravotní péče poskytované nesmluvními poskytovateli zdravotních služeb a v následujícím oddíle pevnou cenu pro účely vyplácení náhrad nákladů zdravotními pojišťovnami při čerpání neodkladné zdravotní péče mimo území ČR, v členských státech EU a při čerpání hrazených přeshraničních služeb. V další části stanovil Předpis 1/2024/CAU pevnou cenou výši náhrady za indikovanou přepravu pojištěnce soukromým vozidlem podle § 37 odst. 2 zákona o veřejném zdravotním pojištění.

V souladu s kapitolou 7 odst. 1 vyhlášky č. 313/2022 Sb., kterou se mění vyhláška č. 134/1998 Sb., kterou se vydává seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami, ve znění pozdějších předpisů, byla v příloze č. 1 Předpisu 1/2024/CAU stanovena maximální cena specifických zdravotních výkonů v návaznosti na navýšení nositelů výkonů a minutové režijní sazby (přehled zdravotních výkonů, např. pro jednotlivé ústřední vládní instituce). Maximální cena bodu pro rok 2023 byla navýšena z 1,52 Kč na 1,58 Kč.

V souladu s navýšením úhrad úhradovou vyhláškou pro rok 2024 (č. 319/2023 Sb.) došlo u všech stomatologických výkonů k aktualizaci výše maximální ceny těchto výkonů. Rozdíl mezi úhradou dle vyhlášky a výší maximální ceny činil 30 %.

Došlo k úpravě názvů některých výkonů, zařazení nových a zrušení některých výkonů.

7.2.2. Hromadně vyráběné léčivé přípravky a potraviny pro zvláštní lékařské účely

S účinností od 1. ledna 2024 byl pro tento rok vydán Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 2/2024/OLZP, ze dne 29. listopadu 2023, o regulaci cen léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely. Cenové regulaci nadále podléhala cena původce (vstupní cena, od které se odvíjí cena pro konečného spotřebitele) stanovením maximální ceny Státním ústavem pro kontrolu léčiv nebo věcným usměrňováním ceny postupem podle Cenového předpisu Ministerstva zdravotnictví č. 2/2024/OLZP a obchodní přírážka stanovením výše maximální obchodní přírážky. U léčivých přípravků uvedených v článku II. odst. 8 Cenového předpisu

Ministerstva zdravotnictví č. 2/2024/OLZP, byla nadále regulována pouze obchodní přírážka. Cenové regulaci podle tohoto předpisu nově podléhají také léčivé přípravky a potraviny pro zvláštní lékařské účely dosud nehrazené z veřejného zdravotního pojištění, pokud byl v případě léčivého přípravku nebo potraviny pro zvláštní lékařské účely podán zdravotní pojišťovně návrh na posouzení naplnění podmínek nároku pojištěnce na poskytnutí zdravotních služeb jako hrazených podle § 19 odst. 3 zákona o veřejném zdravotním pojištění a pokud zdravotní pojišťovna pro tento léčivý přípravek nebo potravinu pro zvláštní lékařské účely podala Ústavu žádost o stanovení maximální ceny. Další významnou změnou je rozdělení obchodní přírážky mezi distributory a lékárny dle pevně stanovených procentních podílů. U léčivých přípravků regulovaných věcným usměrňováním ceny zůstal zachován limit pro navýšení takové ceny v kalendářním roce, a to nejvýše o 4 % k ceně platné k 31. prosinci roku předcházejícího.

Nově bylo upraveno, že regulaci ceny původce stanovením maximální ceny mohou podléhat i léčivé přípravky a potraviny pro zvláštní lékařské účely dosud nehrazené z veřejného zdravotního pojištění, a pro které byl zdravotní pojišťovně podán návrh na posouzení naplnění podmínek nároku pojištěnce na poskytnutí zdravotních služeb jako hrazených ve smyslu § 16 o veřejném zdravotním pojištění.

Dále článkem V. odst. 3 Cenového předpisu Ministerstva zdravotnictví č. 2/2024/OLZP byla nově stanovena pravidla pro uplatnění nejvyššího možného podílu osoby provádějící distribuci na společné maximální obchodní přírážce s osobou provádějící výdej (tzv. strop obchodní přírážky distributora). V podílu osob provádějících distribuci na maximální obchodní přírážce je pak zahrnut i tzv. distribuční poplatek ve výši 1,50 Kč bez DPH za balení dodaného léčivého přípravku nebo potraviny pro zvláštní lékařské účely osobě provádějící výdej.

Z nejvyššího možného podílu na obchodní přírážce osoby provádějící distribuci jsou vyňaty léčivé přípravky a potraviny pro zvláštní lékařské účely:

- vykazované při poskytování odborné přednemocniční neodkladné péče v rámci zdravotnické záchranné služby,
- přípravky, které jsou součástí zdravotní péče ve stacionářích,
- přípravky podávané při chirurgickém výkonu v lokální nebo celkové anestezii bez nutnosti hospitalizace pacienta,
- přípravky určené pro podání v rámci diagnostického výkonu, a
- přípravky, které je účelné soustředit do specializovaných pracovišť specializovaných pracovišť, tzv. centrové léky.

U léčivých přípravků regulovaných věcným usměrňováním ceny zůstal zachován limit pro navýšení takové ceny v kalendářním roce, a to nejvýše o 4 % k ceně platné k 31. prosinci roku předcházejícího. V reakci na novelu vyhlášky č. 143/2008 Sb., o lidské krvi, byly pro období od 1. července 2024 do 31. prosince 2024 z tohoto limitu pro nejvyšší možné zvýšení ceny

původce vyňaty transfuzní přípravky vyrobené z odběrů vyšetřených, ve znění účinném ode dne 1. července 2024, a dále také příplatek za ozáření u transfuzních přípravků.

S účinností od 1. prosince 2024 byl vydán Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 4/2024/OLZP, ze dne 29. listopadu 2024, o stanovení zvláštní obchodní příirážky za distribuci léčivých přípravků uvolněných ze systému rezervních zásob, a to na základě § 39h odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění. Tímto cenovým předpisem byla upravena pravidla pro tvorbu ceny za balení uvolněného léčivého přípravku pro konečného spotřebitele tak, že k nominální hodnotě ceny léčivého přípravku se standardní uplatněnou obchodní příirážkou dle Cenového předpisu Ministerstva zdravotnictví č. 2/2024/OLZP se přičte nominální hodnota zvláštní obchodní příirážky distributora ve výši 4 % vypočtená taktéž z ceny původce a k takto získané výši ceny léčivého přípravku se připočte DPH.

S účinností od 1. ledna 2024 bylo pro tento rok vydáno Cenové rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví č. 3/2024/OLZP, kterým se stanoví seznam anatomicko-terapeuticko-chemické klasifikace léčiv (tzv. ATC skupiny) s příslušnou cestou podání, u nichž cena původce příslušného léčivého přípravku nepodléhá cenové regulaci, nebo regulaci maximální cenou. V daném případě se jednalo pouze o spojení rozříštěné úpravy obsažené v předchozím Cenovém rozhodnutí č. 5/2020/CAU, kterým se stanoví seznam ATC skupin s příslušnou cestou podání, jejichž cena původce nepodléhá cenové regulaci a Cenovém rozhodnutí č. 10/2023/OLZP, kterým se stanoví seznam ATC skupin s příslušnou cestou podání, jejichž cena původce nepodléhá cenové regulaci.

I nadále pro rok 2024 platila řada cenových předpisů, která byla v roce 2023 vydána na základě § 32c odst. 4 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, pro účely vydání mimořádných opatření pro zajištění dostupnosti léčiv významných z hlediska ochrany veřejného zdraví formou opatření obecné povahy, kterými byly stanoveny jejich výše a podmínky úhrady z veřejného zdravotního pojištění. Tento postup byl uplatněn v rámci stanovení ceny pro konečného spotřebitele léčivého přípravku ve veřejném zájmu, nelze-li postupovat postupem stanovení ceny a výše a podmínek úhrady podle části šesté zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění. Tento způsob regulace cen byl uplatněn u antivirotik působících proti SARS-CoV-2 a antibiotických léčivých přípravků, přičemž se jednalo o celkem 17 přípravků.

Z pohledu typu cenové regulace hrazených léčivých přípravků v roce 2024 pak došlo k lehkému navýšení počtu přípravků regulovaných maximální cenou, tj. 5 413 přípravků ke dni 1. 1. 2024 oproti 5 594 přípravkům ke dni 31. 12. 2024. V případě regulace obchodní příirážkou pak došlo k lehkému poklesu o 132 na 3 265 přípravků.

V průběhu roku 2024 nedošlo ke změně sazeb výše maximálních obchodních příirážek, nicméně v období od 1. 1. 2024 do 31. 12. 2024 došlo celkově k průměrnému zvýšení maximálních cen výrobce zhruba o 10,2 % (typ regulace maximální cenou). V případě léčivých přípravků

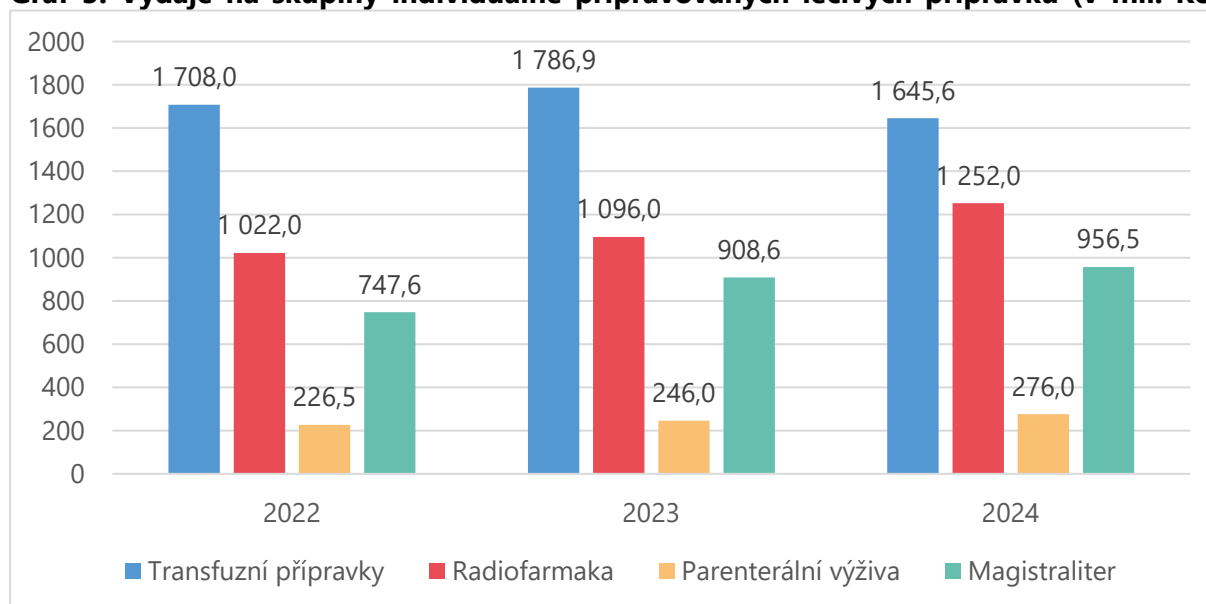
regulovaných pouze obchodní přírážkou došlo v období od 1. 1. 2024 do 31. 12. 2024 k průměrnému celkovému navýšení ohlášených cen výrobce o zhruba 6,0 %.

7.2.3. Individuálně připravované léčivé přípravky a potraviny pro zvláštní lékařské účely

Pro individuálně připravované léčivé přípravky platí podmínky cenové regulace věcným usměrněním ceny postupem podle Cenového předpisu Ministerstva zdravotnictví č. 2/2024/OLZP, ze dne 29. listopadu 2023, o regulaci cen léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely. Do této regulace spadají: individuálně připravovaná radiofarmaka, individuálně vyráběné transfuzní přípravky a autologní transfuzní přípravky, parenterální výživy pro domácí terapii, přípravky moderní terapie, které mají povolenou výjimku umožňující použití neregistrovaného léčivého přípravku pro moderní terapii ve zdravotnickém zařízení poskytujícím ústavní péči a individuálně připravované léčivé přípravky v zařízení lékárenské péče, tzv. magistraliter přípravky.

V rámci závazného postupu při tvorbě a kalkulaci ceny u výše uvedených individuálně připravovaných léčivých přípravků se neuplatňuje regulovaná výše obchodní přírážky, nicméně do těchto cen lze započíst účelně vynaložené náklady spojené s výdejem. Pouze u magistraliter přípravků (tj. léčivých přípravků připravených individuálně) odměnu za přípravu pak představuje tzv. taxa laborum, stanovená v nominální výši pro jednotlivý typ přípravy uvedený v příloze tohoto cenového předpisu, přičemž nominální výše taxy laborum byly pro rok 2024 zvýšeny o 6 % oproti roku předchozímu.

Graf 3: Výdaje na skupiny individuálně připravovaných léčivých přípravků (v mil. Kč)

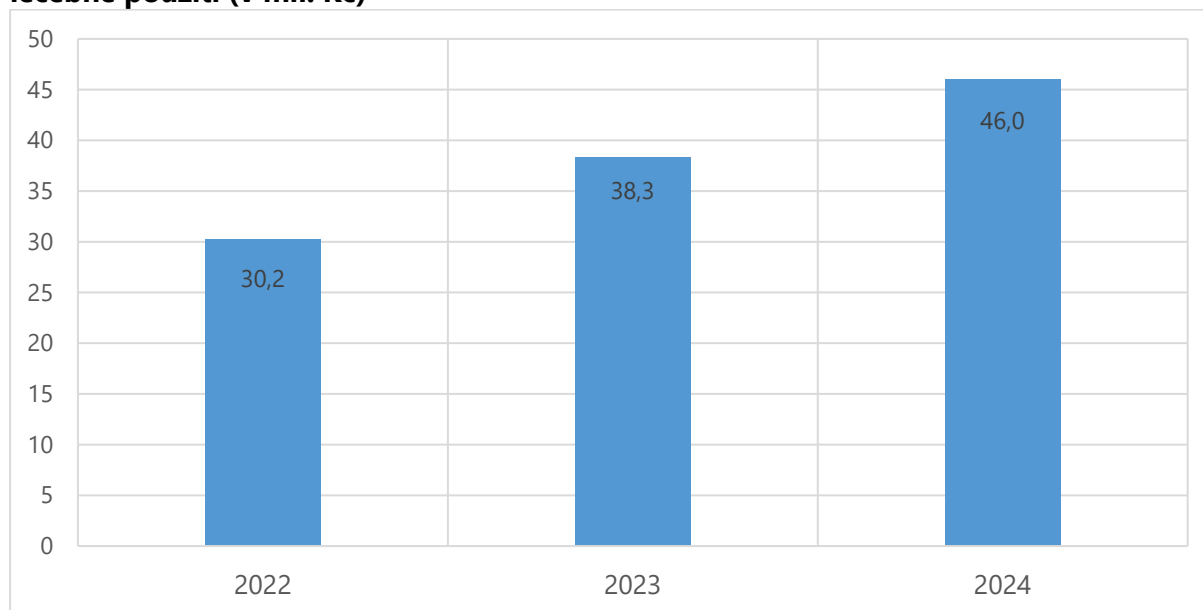
Zdroj: Státní ústav pro kontrolu léčiv.

7.2.4. Individuálně připravované léčivé přípravky s obsahem konopí pro léčebné použití

V roce 2024 nadále platil Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví č. 3/2022/OLZP, ze dne 12. května 2022, o regulaci cen individuálně připravovaných léčivých přípravků s obsahem konopí pro léčebné použití, který nabyl účinnosti ke dni 1. července 2022.

Cenovým předpisem č. 3/2022/OLZP tak byla i pro rok 2024 zachována maximální cena konopí pro léčebné použití ve výši 143,75 Kč za 1 gram navážky a maximální cena extraktu z konopí pro léčebné použití ve výši 1 006,25 Kč za 1 gram navážky, kterou lze zahrnout do konečné maximální ceny původce (tj. lékárny) bez DPH. U individuálně připravovaných léčivých přípravků s obsahem konopí pro léčebné použití se pak v rámci kalkulace konečné ceny pro spotřebitele uplatňuje regulace věcným usměrňováním ceny, přičemž odměnu za přípravu taktéž představuje taxa laborum, stanovená v nominální výši pro jednotlivý typ přípravy uvedený v příloze Cenového předpisu Ministerstva zdravotnictví č. 2/20232024/OLZP, ze dne 29. listopadu 2023, o regulaci cen léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely. Nominální výše taxy laborum byly pro rok 2024 zvýšeny o 6 % oproti roku předchozímu.

Graf 4: Výdaje na individuálně připravované léčivé přípravky s obsahem konopí pro léčebné použití (v mil. Kč)

Zdroj: Státní ústav pro kontrolu léčiv.

7.2.5. Zdravotnické prostředky a diagnostické zdravotnické prostředky in vitro

Zdravotnické prostředky a diagnostické zdravotnické prostředky in vitro hrají zásadní úlohu při záchraně lidských životů, protože zajišťují inovativní řešení v oblasti zdravotní péče, a to pro diagnostiku, prevenci, sledování, prognostiku, léčbu nebo zmírnění onemocnění.

S účinností od 1. ledna 2024 byl pro tento rok vydán Cenový předpis Ministerstva zdravotnictví 1/2024/OLZP, ze dne 25. října 2023, o regulaci cen zdravotnických prostředků a diagnostických zdravotnických prostředků in vitro. V rámci kalkulace konečné ceny pro spotřebitele se

uplatňuje regulace věcným usměrňováním ceny a cena původce sériově vyráběného prostředku nesměla být v roce 2024 navýšena o více než 5,5 % oproti nejvyšší ceně, za kterou původce uvedl nebo dodal daný prostředek na trh v ČR v předchozím kalendářním roce.

Cenové regulaci podléhá zdravotnický prostředek hrazený plně nebo částečně z veřejného zdravotního pojištění (bez ohledu na skutečnost, zda je v konkrétním případě skutečně hrazen z veřejného zdravotního pojištění nebo jej plně hradí pacient) na základě předepsání na poukaz a dále zvláště účtovaný zdravotnický materiál. Zrušena byla cenová regulace pro přímo spotřebovaný zdravotnický materiál.

7.2.6. Stomatologické výrobky plně hrazené z veřejného zdravotního pojištění

V průběhu měsíce ledna 2024 byly maximální ceny stomatologických výrobků regulovány prostřednictvím Cenového rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví č. 1/2023/OLZP, ze dne 19. prosince 2022, kterým se stanoví maximální ceny stomatologických výrobků plně hrazených z veřejného zdravotního pojištění. S účinností od 1. února 2024 pak maximální ceny stomatologických výrobků byly regulovány prostřednictvím Cenového rozhodnutí č. 4/2024/OLZP, ze dne 31. ledna 2024, kterým se stanoví maximální ceny stomatologických výrobků plně hrazených z veřejného zdravotního pojištění.

Cenové rozhodnutí č. 1/2023/OLZP a nové Cenové rozhodnutí č. 4/2024/OLZP ve své příloze stanovilo maximální konečné ceny stomatologických výrobků plně hrazených podle přílohy č. 4 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění.

8. POHŘEBNICTVÍ

8.1. Služby pohřební

Obce a kraje mohou služby pohřební regulovat svými nařízeními formou maximálních cen.

Součástí této položky mohou rovněž být služby krematorií a pronájem obřadních místností pro smuteční obřady.

Předmět regulace	▪ Služby pohřební
Legislativa	▪ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024 ▪ Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů ▪ Zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Cíl regulace	▪ Udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího
Regulátor	▪ Ministerstvo financí ▪ Kraje a obce
Způsob regulace	▪ Maximální ceny
Právní předpis	▪ Výměr MF č. 01/2024 ▪ Nařízení krajů a obcí
Regulované období	▪ 2024

V této oblasti pro rok 2024 nedošlo ke změně cenové regulace.

8.2. Služby hřbitovní

Obec může stanovit nařízením maximální cenu nájmu pozemků pro hrobová místa, nájmu hrobových míst pro vyhrazené místo v úložišti jednotlivých urn (např. v tzv. kolumbáriích) a souvisejících služeb.

Předmět regulace	▪ Služby hřbitovní
-------------------------	--------------------

Legislativa	▪ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024 ▪ Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů ▪ Zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Cíl regulace	▪ Udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího
Regulátor	▪ Ministerstvo financí ▪ Obce
Způsob regulace	▪ Maximální ceny
Právní předpis	▪ Výměr MF č. 01/2024 ▪ Nařízení obcí
Regulované období	▪ 2024

V této oblasti pro rok 2024 nedošlo ke změně cenové regulace.

8.3. Sociální pohřby

Služby spojené s pohřbením, které zajišťuje obec na základě ustanovení zákona o pohřebnictví (tzv. sociální pohřby), jsou regulovány věcným usměrňováním cen. Obec má povinnost postarat se o zemřelé, o které se nezajímají pozůstalí, popř. o zemřelé s neznámou totožností, a musí za veřejné prostředky zajistit jejich pohřbení. Ve výměru MF č. 01/2024 je uveden výčet nákladů, které lze do ceny sociálního pohřbu zahrnout.

Předmět regulace	▪ Služby spojené s pohřbením, které zajišťuje obec na základě ustanovení zákona o pohřebnictví
Legislativa	▪ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024 ▪ Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů

- Zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpis

Cíl regulace	▪ Udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího u zboží zcela nebo zčásti dotovaného z prostředků státního rozpočtu nebo z jiných veřejných rozpočtů
Regulátor	▪ Ministerstvo financí
Způsob regulace	▪ Věcně usměrňované ceny
Právní předpis	▪ Výměr MF č. 01/2024
Regulované období	▪ 2024

V této oblasti pro rok 2024 nedošlo ke změně cenové regulace. S účinností od 1. 1. 2025 se cenová regulace sociálních pohřbů ruší. Ceny sociálního pohřbu jsou soutěženy obcemi, náklady jsou posléze refundovány Ministerstvem pro místní rozvoj. Dochází tedy ke dvojí kontrole ceny. Deregulace umožní lepší fungování trhu, dojde k větší konkurenci mezi provozovateli pohřebních služeb, kteří se teď k veřejným zakázkám vypisovaným obcemi k zajišťování pohřbení slušným způsobem spíše nepřihlašují. Kromě toho se na sociální pohřby vztahuje také regulace v rámci pohřebních služeb.

9. TABÁKOVÉ VÝROBKY

9.1. Cigarety

Cenou cigaret pro konečného spotřebitele se rozumí cena, která je stanovena cenovým rozhodnutím podle zákona o cenách jako cena pro konečného spotřebitele jednotkového balení určeného k přímé spotřebě. Rozhodnutí vydává Celní úřad pro Středočeský kraj, publikuje se v Cenovém věstníku Ministerstva financí.

Předmět regulace	▪ Cigarety
Legislativa	▪ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024 ▪ Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů ▪ Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů
Cíl regulace	▪ Pro účely odvodu spotřební daně z cigaret podle zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů
Regulátor	▪ Celní úřad pro Středočeský kraj
Způsob regulace	▪ Pevné ceny
Právní předpis	▪ Cenová rozhodnutí
Regulované období	▪ 2024

V této oblasti pro rok 2024 nedošlo ke změně cenové regulace.

Od 1. 1. 2025 dochází novelou zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, ke změně postupu stanovení cen cigaret. Nově se cenou pro konečného spotřebitele pro účely spotřebních daní rozumí cena pro jednotkové balení cigaret určené k přímé spotřebě se stejným obchodním názvem a o stejném počtu kusů včetně spotřební daně z tabákových výrobků a daně z přidané hodnoty, za kterou má být takové jednotkové balení cigaret prodáváno konečnému spotřebiteli, a která byla pověřeným správcem daně zveřejněna. Cenová regulace cigaret podle zákona o cenách se již od 1. ledna 2025 nebude uplatňovat. Celní úřad pro Středočeský kraj již nebude cenovým orgánem.

10. NUCENÉ VÝKONY

Mezi nucené výkony patří služby zpracování průkazů energetické náročnosti budov, energetických auditů a energetických posudků a kontrola a revize spalínové cesty, tedy takové služby, které jsou na základě jiných právních předpisů po kupujících vyžadované.

Obce a kraje mohou stanovit svými nařízeními maximální ceny těchto výkonů.

Předmět regulace	▪ Služby zpracování průkazů energetické náročnosti budov, energetických auditů a energetických posudků ▪ Kontrola a revize spalínové cesty
Legislativa	▪ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024 ▪ Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů ▪ Zákon č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů ▪ Vyhláška Ministerstva vnitra č. 34/2016 Sb., o čištění, kontrole a revizi spalínové cesty
Cíl regulace	▪ Udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího ▪ Zajištění dostupnosti účinné ochrany občanů a majetku před požáry, a opatření proti vzniku požárů v odvodech spalín
Regulátor	▪ Ministerstvo financí ▪ Kraje a obce
Způsob regulace	▪ Maximální ceny
Právní předpis	▪ Výměr MF č. 01/2024 ▪ Nařízení obcí a krajů
Regulované období	▪ 2024

Pro rok 2024 nedošlo k žádné změně cenové regulace.

11. NÁJEMNÉ Z POZEMKŮ VEŘEJNÉ INFRASTRUKTURY

Nájemné z pozemků veřejné infrastruktury je regulováno formou maximálních cen stanovených ve výměru Ministerstva financí.

Nájemné je rozděleno do 7 kategorií dle lokality obce, popřípadě podle počtu obyvatel a umístění v obci.

Tabulka 4: Rozdělení lokalit pro nájemné veřejné infrastruktury

1	Praha
2	Brno, Ostrava
3	České Budějovice, Františkovy Lázně, Hradec Králové, Jihlava, Karlovy Vary, Liberec, Mariánské Lázně, Olomouc, Opava, Pardubice, Plzeň, Ústí nad Labem, Zlín
4	Český Krumlov, Děčín, Frýdek Místek, Havířov, Chomutov, Jáchymov, Karviná, Kladno, Luhačovice, Mladá Boleslav, Most, Poděbrady, Přerov, Teplice
5	v ostatních městech, výše nevyjmenovaných, která byla do 31. 12. 2002 sídly okresních úřadů
6	v ostatních obcích nad 25 000
7	v obcích do 25 000 včetně

Zdroj: Ministerstvo financí.

Této regulaci podléhá nájemné z pozemků, pro které platí současně následující podmínky:

- pozemky jsou klasifikovány jako pozemky veřejné infrastruktury,
- není na nich provozována podnikatelská činnost,
- jedná se o pronájem ve veřejném zájmu a
- nájemné je hrazeno z veřejných prostředků.

Předmět regulace	▪ Nájemné z pozemků veřejné infrastruktury nesloužící k podnikání, které splňují určené podmínky stanovené výměrem MF
Legislativa	▪ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění účinném do 31. 12. 2024 ▪ Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů

Cíl regulace	▪ Udržení vyváženého postavení prodávajícího a kupujícího u zboží zcela nebo zčásti dotovaného z prostředků státního rozpočtu nebo z jiných veřejných rozpočtů
Regulátor	▪ Ministerstvo financí
Způsob regulace	▪ Maximální ceny
Právní předpis	▪ Výměr MF č. 01/2024
Regulované období	▪ 2024

V této oblasti pro rok 2024 nedošlo ke změně cenové regulace.

Cenově regulované je nájemné z pozemků veřejné infrastruktury, na kterých není provozována podnikatelská činnost, slouží zejména jako občanské vybavení pro veřejnou správu, soudy, státní zastupitelství, policii, vězeňskou službu, pro ochranu obyvatelstva, pro sport, školy, předškolní a školská zařízení, pro kulturu, pro zdravotnictví a sociální služby.

Cenová regulace je uplatňována vzhledem k tomu, že u těchto pozemků nelze stanovit cenu na trhu, na trhu tohoto pozemku je pouze jeden nabízející a jeden poptávající. Zároveň existuje vysoké množství subjektů v podobné situaci, nelze spoléhat a dohlédnout na to, že nedochází ke zneužívání výhodnějšího hospodářského postavení na každém dílčím trhu.

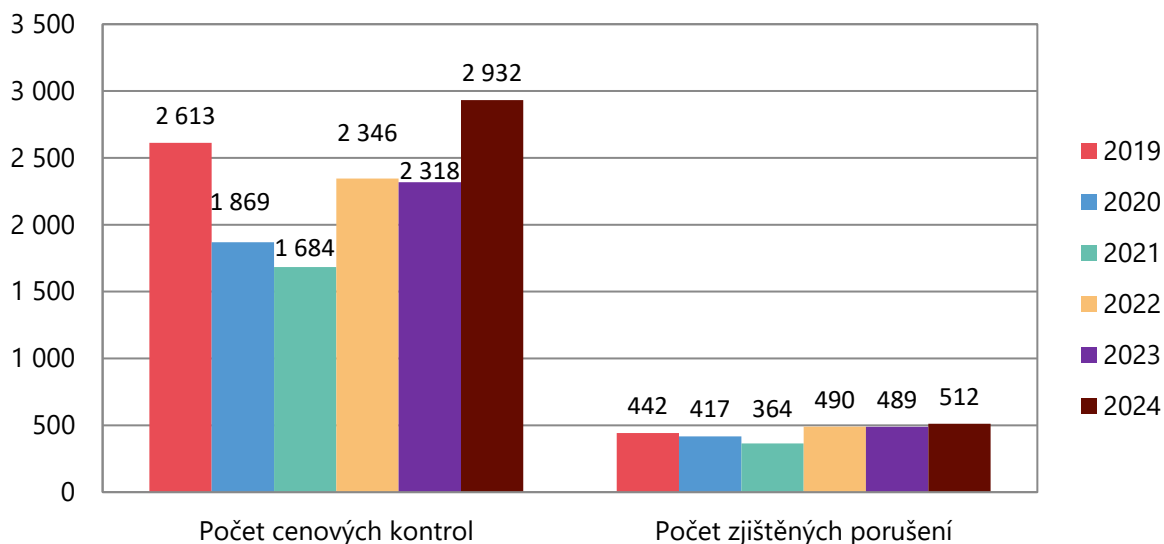
CENOVÁ KONTROLA

12. CENOVÁ KONTROLA

Kontrolu dodržování cenových předpisů v ČR provádí podle zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon č. 265/1991 Sb.“), Ministerstvo financí, Specializovaný finanční úřad a specializované odvětvové úřady. Pravomoc kontrolovat ceny mají i krajské a obecní úřady.

Cenová kontrola je klíčová v síťových odvětvích, kde přirozeně panuje nedokonalá konkurence. Cenové kontroly tedy plní nezastupitelnou roli při zjišťování, jak důsledně je dodržována cenová regulace. Kromě plánované kontrolní činnosti řeší cenové kontrolní orgány také stížnosti a podněty fyzických a právnických osob na porušování cenových předpisů, a přispívají tak k dodržování zákonnosti v této oblasti.

Graf 5: Cenové kontroly v ČR

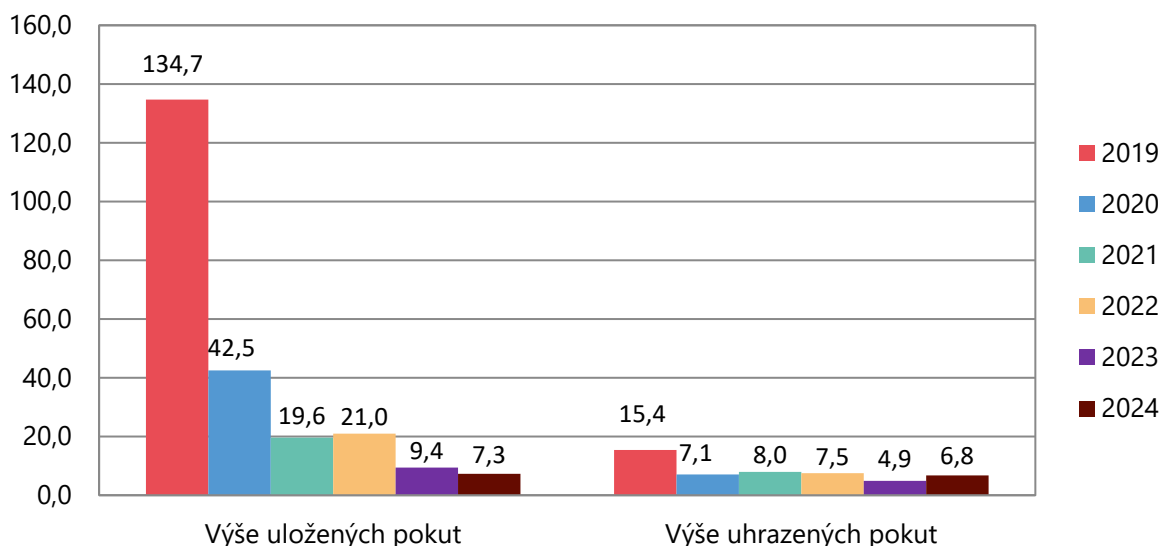

Zdroj: Cenové kontrolní orgány. Zpracování Ministerstvo financí.

Historicky bezprecedentní krize spojená s pandemií, která zasáhla v podstatě celé ekonomické fungování ČR, se přinejmenším kvantitativně projevila i v oblasti cenových kontrol. Z vývoje počtu cenových kontrol je zřetelný pokles v kritických letech 2020–2021 a opětovný nárůst v následném období 2022–2023, kdy se evidované počty kontrol znatelně přiblížily úrovni před pandemií, a v roce 2024 ji dokonce překonaly.

Vztah mezi oběma veličinami znázorněnými v Grafu 5 zjednodušeným způsobem vystihuje míru porušování cenových předpisů. Podíl počtu zjištěných porušení na celkovém počtu cenových kontrol dosahuje dlouhodobě míry okolo 20 %.

Graf 6: Výše pokut (v mil. Kč)

Zdroj: Cenové kontrolní orgány. Zpracování Ministerstvo financí.

V případě porušení cenových předpisů jsou zahajována správní řízení, jejichž výsledkem je zpravidla rozhodnutí o uložení relevantní sankce. Přestože je vyvíjeno úsilí o ukončení správního řízení v co nejkratší době, složitost některých případů toto neumožňuje. V mnoha případech pak po odvolacím řízení následuje řízení soudní, kdy ohledně zaplacení pokuty soudy nezdědky přiznávají žalobě odkladný účinek.

Suma uložených pokut i suma pokut uhrazených za uplynulé roky 2023–2024 se v porovnání s předešlými obdobími ustálila na nižších úrovních. Některými z faktorů jsou menší závažnost zjištěných porušení cenových předpisů v oblasti vodárenství a částečné uvolnění regulace v oblasti pohřebnictví v roce 2023.

12.1. Cenové kontrolní orgány

Podle zákona č. 265/1991 Sb. mohly v roce 2024 provádět kontrolu dodržování cenových předpisů následující cenové kontrolní orgány:

Schéma 3: Cenové kontrolní orgány

Zdroj: Ministerstvo financí.

12.2. Předmět cenové kontroly

Cenová kontrola představuje ve smyslu znění § 14 odst. 2 zákona o cenách soubor činností, jejichž prvotním účelem je zjistit, zda prodávající nebo kupující neporušují ustanovení zákona o cenách a cenových předpisů, a mimo jiné také ověřit, jestli jsou plněna uložená opatření k nápravě.

V rámci cenových kontrol může být zjištěno porušení jednoho ustanovení zákona o cenách, případně i více ustanovení současně. Cenové kontroly jsou prováděny především na základě ročních plánů jednotlivých cenových kontrolních orgánů, dále podle zadání Ministerstva financí, popř. vlády ČR či Parlamentu ČR, a také na základě podnětů a stížností občanů a právnických osob.

Schéma 4: Předmět kontroly – porušení cenových předpisů

Prodávající poruší cenové předpisy tím, že:
▪ nabízí, sjednává nebo požaduje cenu v rozporu s úředně stanovenými cenami (prodej za vyšší cenu než maximální nebo jinou než pevnou cenu, resp. za cenu nižší než minimální),
▪ nedodrží věcné podmínky, pravidla nebo postupy pro stanovení úředních cen, jejich změn a způsobu jejich sjednávání, uplatňování a vyúčtování stanovené cenovými orgány,
▪ nedodrží pravidla věcného usměrňování cen,
▪ nedodrží určené sjednané podmínky,
▪ nevede či neuchovává cenovou evidenci,
▪ nesplní povinnosti při označování zboží cenami,
▪ neposkytne příslušnému orgánu bezplatně informaci nebo podklad, resp. předá nepravdivé údaje,
▪ požaduje za služby poskytované v rámci základního platebního účtu úplatu neodpovídající obvyklé ceně dle zákona o cenách,
▪ zneužije své výhodnější hospodářské postavení při sjednávání ceny,
▪ neposkytne informace o cenách při poskytování služeb cestovních kanceláří,
▪ nedodrží cenové moratorium.
Kupující poruší cenové předpisy tím, že:
▪ nedodrží určené sjednané podmínky,
▪ zneužije své výhodnější hospodářské postavení při sjednávání ceny,
▪ neposkytne příslušnému orgánu bezplatně informaci nebo podklad, resp. předá nepravdivé údaje,
▪ koupí zboží za cenu, která není v souladu s cenou úředně stanovenou,
▪ kupuje za cenu vyšší, než je cena regulovaná, pokud na úhradu této ceny čerpá prostředky ze státního rozpočtu.

Zdroj: Ministerstvo financí.

12.3. Oblasti cenové kontroly

V uplynulých letech bylo kontrolováno dodržování příslušných cenových předpisů (popřípadě některých předpisů souvisejících, např. zákona o elektronických komunikacích či zákona o poštovních službách) v níže uvedených oblastech. Ve schématu jsou zobrazeny rovněž cenové kontrolní orgány.

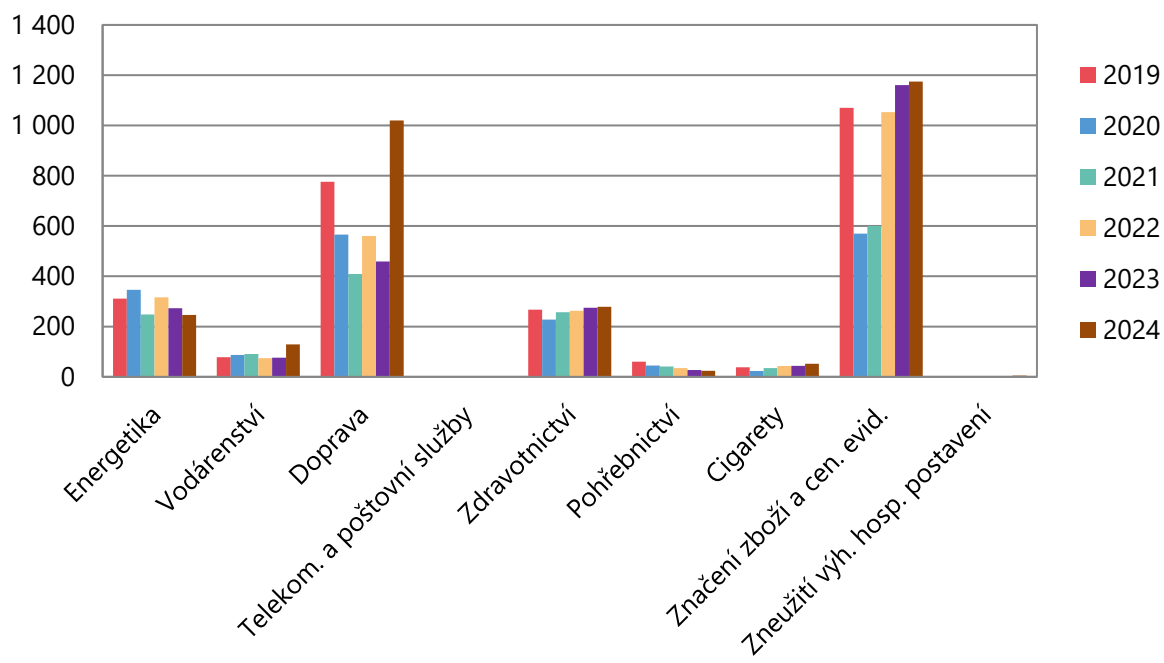
Schéma 5: Oblasti cenové kontroly s cenovými kontrolními orgány

Energetika	Energetický regulační úřad, Státní energetická inspekce
Vodárenství	Specializovaný finanční úřad, Krajské a obecní úřady
Doprava	Specializovaný finanční úřad, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Krajské a obecní úřady
Telekomunikační a poštovní služby	Český telekomunikační úřad
Zdravotnictví	Specializovaný finanční úřad, Státní ústav pro kontrolu léčiv
Pohřebnictví	Specializovaný finanční úřad, Krajské a obecní úřady
Cigarety	Celní úřady
Značení zboží a cenová evidence	Specializovaný finanční úřad, Krajské a obecní úřady
Zneužití výhodnějšího hospodářského postavení	Všechny cenové kontrolní orgány

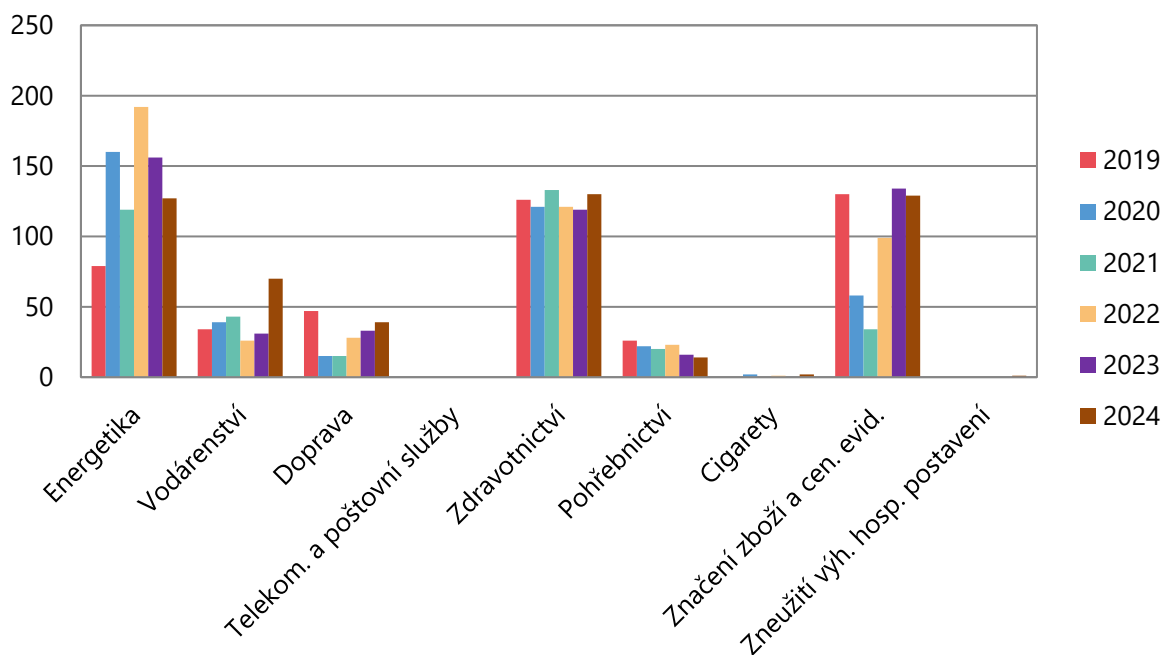
Zdroj: Ministerstvo financí.

V následujících grafech 7 a 8 jsou znázorněny počty realizovaných cenových kontrol v jednotlivých sledovaných oblastech a také počty zjištěných porušení cenových předpisů v období 2019–2024.

Graf 7: Počet cenových kontrol v jednotlivých oblastech

Graf 8: Počet zjištěných porušení cenových předpisů

Zdroj: Cenové kontrolní orgány. Zpracování Ministerstvo financí.

Z hlediska počtu kontrol jsou nejvíce dozorovanými oblastmi značení zboží a cenová evidence, následuje oblast dopravy, dále také energetika a zdravotnictví. Z pohledu míry porušování cenových předpisů vykazují nejvyšší hodnoty oblast pohřebnictví (k porušení došlo u cca 58 % kontrol) a oblast vodárenství (k porušení došlo u cca 54 % kontrol). Ve vodárenství to oproti roku 2023 znamená nárůst o 13 procentních bodů, což vyplývá z většího počtu podnětů adresovaných příslušnému cenovému kontrolnímu orgánu.

V oblasti telekomunikačních a poštovních služeb kontroly probíhají dle zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 29/2000 Sb., o poštovních službách, ve znění pozdějších předpisů, proto jsou kontroly dle cenových předpisů uváděny jako nulové.

13. ENERGETIKA

Kdo kontroluje?	Co se kontroluje?
Energetický regulační úřad	Ceny tepelné energie, elektřiny a plynu
	Správné poskytování informací spotřebiteli při nabídce a prodeji dodávek elektřiny a plynu
Státní energetická inspekce	Dodržování věcných podmínek stanovených cenovým rozhodnutím Energetického regulačního úřadu pro příslušný kalendářní rok pro stanovení úřední ceny elektřiny vyrobené z podporovaných zdrojů energie

13.1. Elektroenergetika a plynárenství

Dozorová činnost Energetického regulačního úřadu v energetických odvětvích byla v roce 2024 prováděna výhradně z vlastního podnětu podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V odvětvích elektroenergetiky a plynárenství může být předmětem dozoru chování dodavatele energie, který při nabídce a prodeji sdružených služeb dodávky elektřiny a plynu neposkytne spotřebiteli takové informace, kde by spotřebitel měl možnost seznámit se s konečnou nabídkovou cenou energií ještě před sjednáním smlouvy. Předmětem dozoru může být také případ, kdy zákazník koupí energii za cenu, která není v souladu s cenou úředně stanovenou podle ustanovení § 5 odst. 1 zákona o cenách, resp. stanovenou cenovým rozhodnutím Energetického regulačního úřadu, nebo situace, v níž odběrné místo nesplňuje závazné podmínky pro sjednanou či vyúčtovanou úředně stanovenou cenu. Předmětem monitoringu jsou také zveřejněné cenové podmínky a náležitosti ceníků, přičemž uveřejněné ceny musí zahrnovat všechny poplatky a daně.

Dramatický geopolitický vývoj ovlivňující energetický trh a bezprecedentní růst cen energií v uplynulém období byl spojený s enormním nárůstem podnětů vztahujících se na zvýšení ceny elektřiny a plynu, zejména neregulované části ceny elektřiny a plynu, poskytování státního příspěvku na energie ve vyúčtování, prověřování způsobů zastropování cen nebo na podklady pro vyúčtování a stanovení výše záloh. Sekundárně se tento problém promítá i do oblasti teplárenství, kde elektřina a plyn patří mezi hlavní zdroje primárního paliva či jsou nezbytnou součástí režie.

13.2. Teplárenství

Předmětem cenového dozoru v oblasti teplárenství je dodržování závazného postupu při kalkulaci věcně usměrňované ceny tepelné energie, kdy dodavatel tepelné energie je oprávněn do ceny tepelné energie zahrnout pouze ekonomicky oprávněné náklady, přiměřený zisk a daň z přidané hodnoty. Cílem kontroly je zjistit, zda kontrolovaná osoba v daném roce a lokalitě sjednala nebo požadovala cenu, jejíž výše nebo kalkulace je v souladu s podmínkami věcného usměrňování cen podle ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách.

Cenový dozor v oblasti teplárenství je komplikován počtem odběrných míst, rozlohou kontrolované lokality, délkou kontrolovaného období, počtem uplatňovaných cenových produktů nebo cen tepelné energie (dodavatelé uplatňují často rozdílné ceny tepelné energie na jednotlivých úrovních předání tepelné energie odběrateli, individuální ceny, cenová pásma, kategorizace cen, ceníky, produktové řady apod.).

Při cenových kontrolách u věcně usměrňovaných cen je nezbytné ověření ekonomicky oprávněných nákladů souvisejících s výrobou anebo rozvodem tepelné energie a výše uplatňovaného zisku, který nesmí překročit výši přiměřeného zisku. Kontrola u věcného usměrňování cen tepelné energie v jedné cenové lokalitě spočívá v prověření ceny ze tří pohledů – v jaké výši byla se zákazníky sjednána, v jaké výši byla kalkulována a jak byla zákazníkům vyúčtována.

Nalezená pochybení

- Nedodržení závazného postupu při kalkulaci výsledné ceny tepelné energie, popř. nesprávné sestavení kalkulace ceny tepelné energie nebo neprovádění předběžné kalkulace ceny tepelné energie vůbec, sjednání dvousložkové ceny a neodůvodněné vyúčtování ceny jednosložkové, použití nevěrohodné metody pro dělení společných nákladů při kombinované výrobě elektřiny a tepla.
- Nesprávné postupy při alokaci společných režijních nákladů a majetku mezi jednotlivé činnosti podnikání podle přípustných kritérií včetně podmínek užití těchto metod.
- V kalkulaci výsledné ceny tepelné energie byly uplatněny náklady, které nelze považovat za ekonomicky oprávněné.

- V kalkulaci výsledné ceny tepelné energie byly neoprávněně uplatněny úroky z úvěru.
- V kalkulaci výsledné ceny tepelné energie byl uplatněn zisk, který nelze považovat za přiměřený.

13.3. Podporované zdroje energie

V oblasti podporovaných zdrojů energie (dále také „POZE“) provádí cenové kontroly Státní energetická inspekce. Kontrole byli podrobováni výrobci elektřiny z POZE, kteří čerpali podle zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, podporu na výrobu elektřiny z POZE formou výkupních cen nebo zelených bonusů².

Kontroly byly zahajovány a zaměřeny na dodržování věcných podmínek, stanovených cenovým rozhodnutím Energetického regulačního úřadu pro příslušný kalendářní rok podle § 5 odst. 5 zákona č. 526/1990 Sb., při uplatňování a vyúčtování výkupních cen nebo zelených bonusů na elektřinu vyrobenou z POZE. Součástí kontroly je rovněž kontrola dodržování cenové evidence.

Kontroly výrobců elektřiny z POZE jsou zahajovány přednostně na základě podnětů přijatých územními inspektoráty a ústředním inspektorátem, a to zejména od společnosti OTE, a.s., která je administrátorem podpory POZE v rámci ČR. Kontroly výrobců elektřiny z POZE jsou rovněž zahajovány z vlastní iniciativy územních inspektorátů a koncentrují se na významnější příjemce finanční podpory. Přezkum se zaměřuje na výrobce elektřiny, kteří vykazují extrémně vysoké roční využití instalovaného výkonu.

Nalezená pochybení

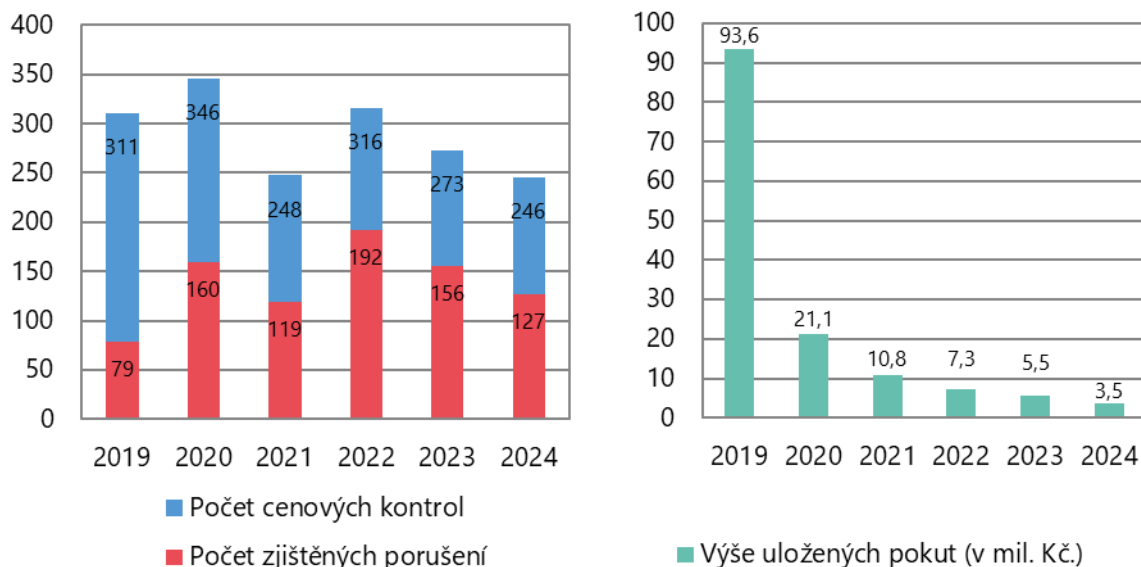
- Neobvykle vysoká hodnota ročního využití instalovaného výkonu výrobní elektřiny (chybný postup při odečtu měřidla, chyba měření sloužícího pro uplatňování podpory elektřiny POZE nebo vyšší instalovaný výkon výrobní v kontrolovaném období neodpovídající licenci).
- Nesprávně stanovené zelené bonusy a výkupní ceny (z důvodu uplatnění nároku na chybně stanovenou technologickou a vlastní spotřebu).
- Chybně zapsaný rok uvedení výrobní do provozu.
- Měření výroby jiným než stanoveným měřidlem nebo měřidlem s propadlou lhůtou platnosti ověření měřidla.

² Zelený bonus je příplatek k tržní ceně elektřiny, který může získat výrobce elektřiny z obnovitelných zdrojů elektřiny. Zelený bonus vyplácí OTE, a. s.

13.4. Shrnutí kontrol v energetice

Následující graf kvantitativně shrnuje kontrolní procesy prováděné v letech 2019–2024 v energetice, a to jednak ve smyslu počtu realizovaných kontrol a počtu zjištěných porušení, jednak z hlediska udělených finančních sankcí.

Graf 9: Energetika

Zdroj: Energetický regulační úřad, Státní energetická inspekce. Zpracování Ministerstvo financí.

Počet cenových kontrol dle zákona o cenách byl v roce 2024 ve srovnání s předchozím rokem nižší. Energetický regulační úřad se více zaměřil na kontroly narušení ochranného pásma plynárenského zařízení dle energetického zákona.

Míra porušování cenových předpisů se meziročně slabě snížila. Pokles činil přibližně 5 procentních bodů – z cca 57 % v roce 2023 na 52 % v roce 2024.

V roce 2024 Energetický regulační úřad přijal celkem 1 104 podání (oproti roku 2023 s celkem 1 553 podáními jde o pokles o 29 %), z nichž více než dvě třetiny vzešly od spotřebitelů, zákazníků v postavení domácnosti či odběratelů tepelné energie. Většina z nich souvisela s rostoucími cenami za energie, poskytováním státního příspěvku na energie ve vyúčtování a prověřováním způsobů zastropování cen.

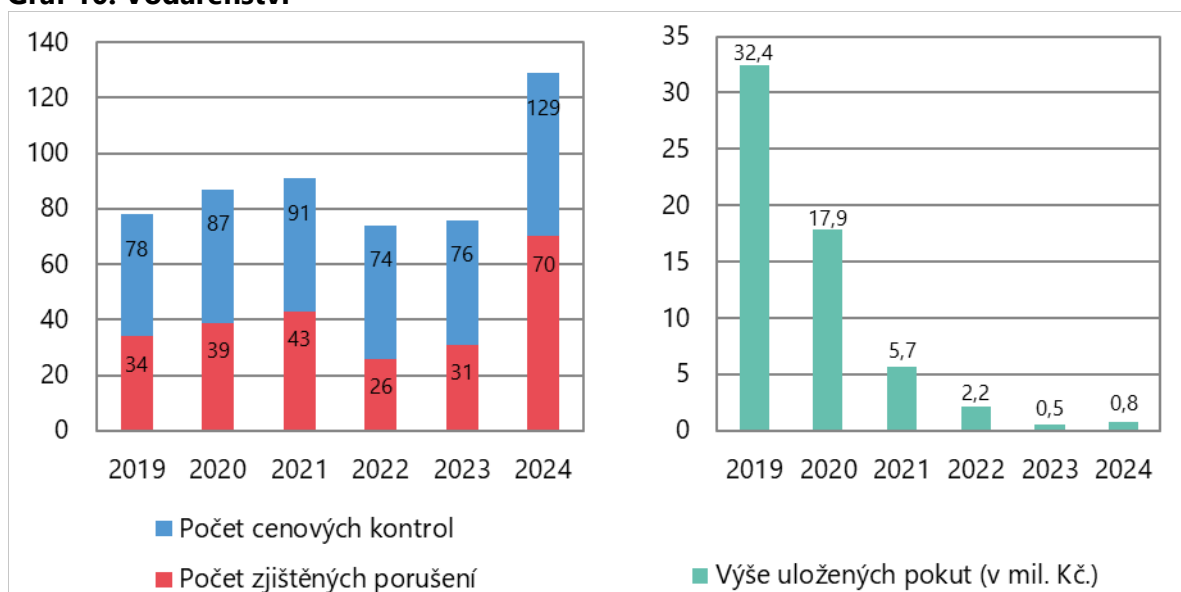
V rámci řízení o přestupcích dle ustanovení § 16 odst. 1 písm. d) zákona o cenách, tj. správních řízeních vedených pro porušení ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách, jsou v případě shledání nepřiměřeného majetkového prospěchu ukládána opatření k nápravě zjištěného protiprávního stavu. Děje se tak dle ustanovení § 18 odst. 3 písm. b) energetického zákona, kdy účastník řízení je ve lhůtě stanovené od nabytí právní moci rozhodnutí povinen vytvořit opravnou kalkulaci ceny tepelné energie a na jejím základě provést s odběrateli tepelné energie vyúčtování ceny tepelné energie spolu s příslušnou sazbou DPH.

14. VODÁRENSTVÍ

Kdo kontroluje?	Co se kontroluje?
Specializovaný finanční úřad	Ceny pitné vody, odpadní vody a povrchové vody

V odvětví vodárenství jsou ceny regulovány věcným usměrňováním. Specializovaný finanční úřad zahrnuje do plánu kontrol 50 nejvýznamnějších provozovatelů vodohospodářské infrastruktury a cílem je, aby byl nejméně jednou za 5 let zajištěn dohled nad dodržováním pravidel cenové regulace v oblasti vodárenství pro většinu obyvatel ČR.

Graf 10: Vodárenství

Zdroj: Specializovaný finanční úřad. Zpracování Ministerstvo financí.

Počet cenových kontrol v roce 2024 významně vzrostl. Nárůst byl způsoben zejména zvýšeným počtem kontrol zahájených na podnět Ministerstva financí. Nárůst počtu kontrol zahájených na konkrétní podnět měl současně za následek také vyšší odhalenou míru porušování, která překročila 54 %. Tato hodnota výrazně vybočuje – v letech před rokem 2024 byla zjištěná míra porušování vždy pod 50 %.

Nalezená pochybení

- Zahrnutí ekonomicky neoprávněných nákladů do cen pro vodné a stočné.
- Nedodržení pravidel pro výpočet přiměřeného zisku (zahrnutí zisku ve výši překračující maximální koeficient jeho meziročního růstu).
- Nedodržení povinnosti prodávajícího předložit Ministerstvu financí kalkulace v patřičných termínech.

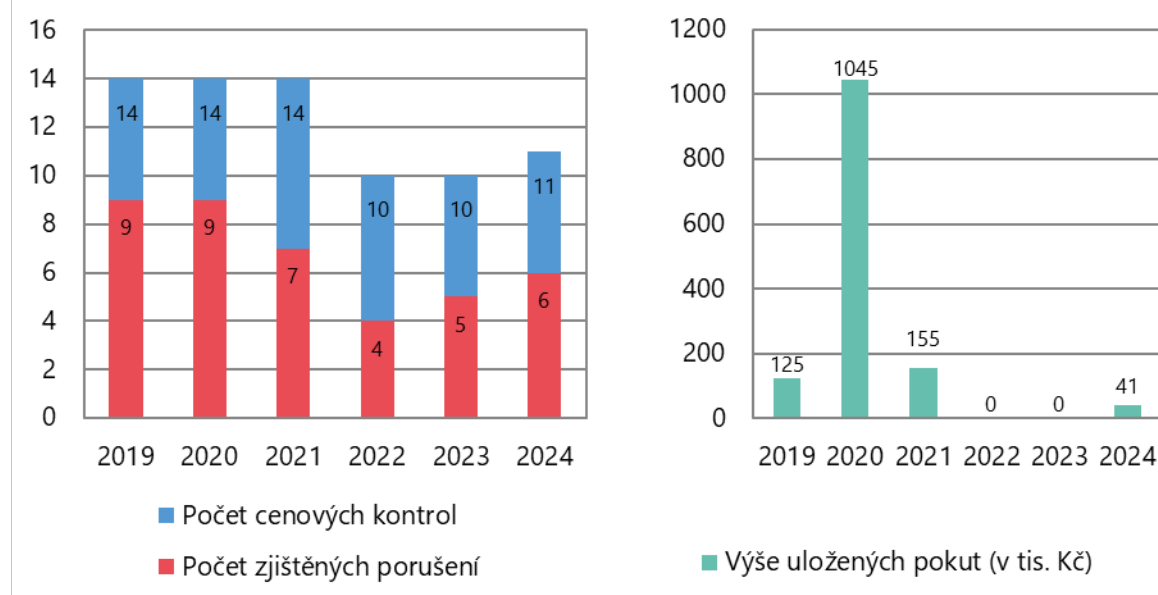
15. DOPRAVA

Kdo kontroluje?	Co se kontroluje?
Specializovaný finanční úřad	Jízdné v autobusové a železniční dopravě včetně integrované dopravy a městské hromadné dopravy, služby parkovišť, bezpečnostní a pořádkové výkony spojené s přiložením a odstraněním technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla a užití příjezdových nebo odjezdových stání a míst k odstavení vozidla na zastávkách autobusové dopravy
Krajské a obecní úřady	Jízdné v autobusové a železniční dopravě včetně integrované dopravy a městské hromadné dopravy, taxislužba, služby parkovišť, bezpečnostní a pořádkové výkony spojené s přiložením a odstraněním technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla a užití příjezdových nebo odjezdových stání a míst k odstavení vozidla na zastávkách autobusové dopravy
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	Ceny za užití železniční infrastruktury, za přidělení kapacity dráhy, za poskytnutí služeb prostřednictvím zařízení služeb, veřejně přístupných vleček a veřejné užití jinak veřejně nepřístupných vleček
HL. město Praha, Stat. město Brno	Regulované ceny v osobní taxislužbě

15.1. Jízdné v linkové autobusové a železniční dopravě včetně slev

Kontrolu věcného usměrňování cen provádí Specializovaný finanční úřad. Předmětem kontroly je rovněž dodržování rozsahu a výše slev poskytovaných ve veřejné autobusové a železniční dopravě.

Graf 11: Jízdné v linkové autobusové a železniční dopravě včetně slev

Zdroj: Specializovaný finanční úřad. Zpracování Ministerstvo financí.

Specializovaným finančním úřadem byl výkon cenových kontrol v odvětví dopravy omezen, neboť poklesl počet subjektů, na něž se vztahuje regulace cen. Převážná část osobní dopravy je realizována v rámci integrovaných dopravních služeb, u kterých je cena jízdného v gesci jednotlivých krajů.

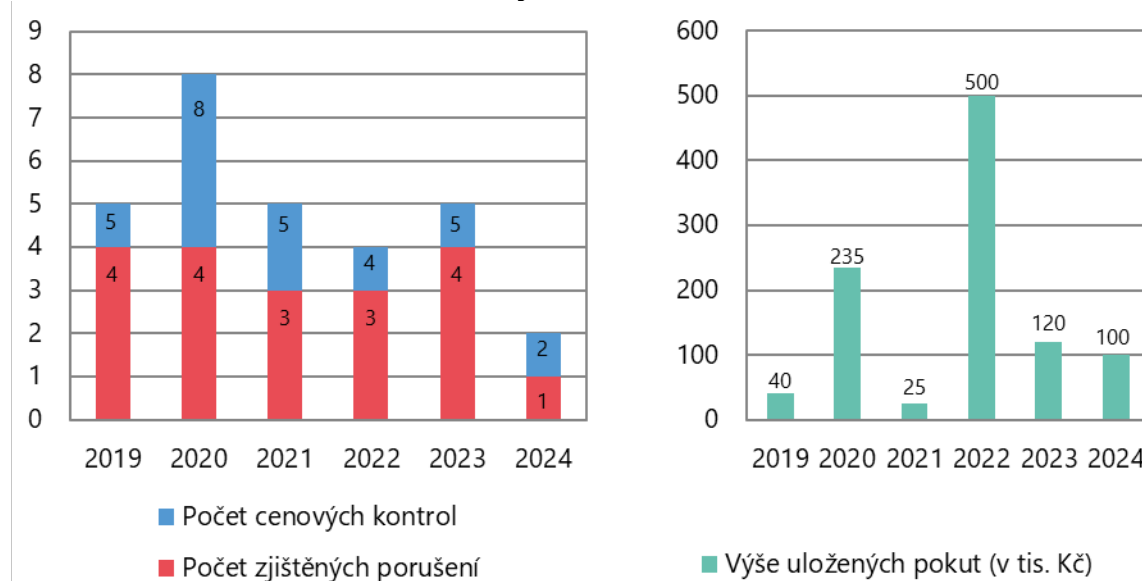
Nalezená pochybení

- Nedostatky při dodržování věcného usměrňování cen.
- Nedostatky při dodržování pravidel cenové evidence.

15.2. Užití železniční infrastruktury

Cenovou kontrolu v této oblasti provádí od roku 2024 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Kontrola je zaměřena na dodržování podmínek pro stanovení věcně usměrňovaných cen za užití železniční infrastruktury celostátních a regionálních drah a veřejně přístupných vleček, cen za veřejné užití jinak veřejně nepřístupné vlečky, a dále cen za užití zařízení služeb souvisejících s provozováním drážní dopravy, ve smyslu § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách a vedení cenové evidence podle § 11 zákona o cenách.

Graf 12: Užití železniční infrastruktury

Zdroj: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Zpracování Ministerstvo financí.

U počtu kontrol v roce 2024 došlo oproti roku 2023 k významnému poklesu. Tato skutečnost vyplývá z převodu kompletní agendy Oddělení cenové kontroly a služeb z Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře pod Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

Jednotlivá kontrolní zjištění lze velmi obtížně zobecnit, a to vzhledem k tomu, že každá z provedených cenových kontrol je specifická, ovlivněná jak velikostí kontrolovaného subjektu, tak i délkou kontrolovaného období, a především pak kvalitou zdrojových dat a dalších nezbytných podkladů, které je schopen poskytnout kontrolovaný subjekt, respektive získat kontrolní orgán.

Nalezená pochybení

- Nedostatky při dodržování věcného usměrňování cen.
- Nedostatky při dodržování pravidel cenové evidence.

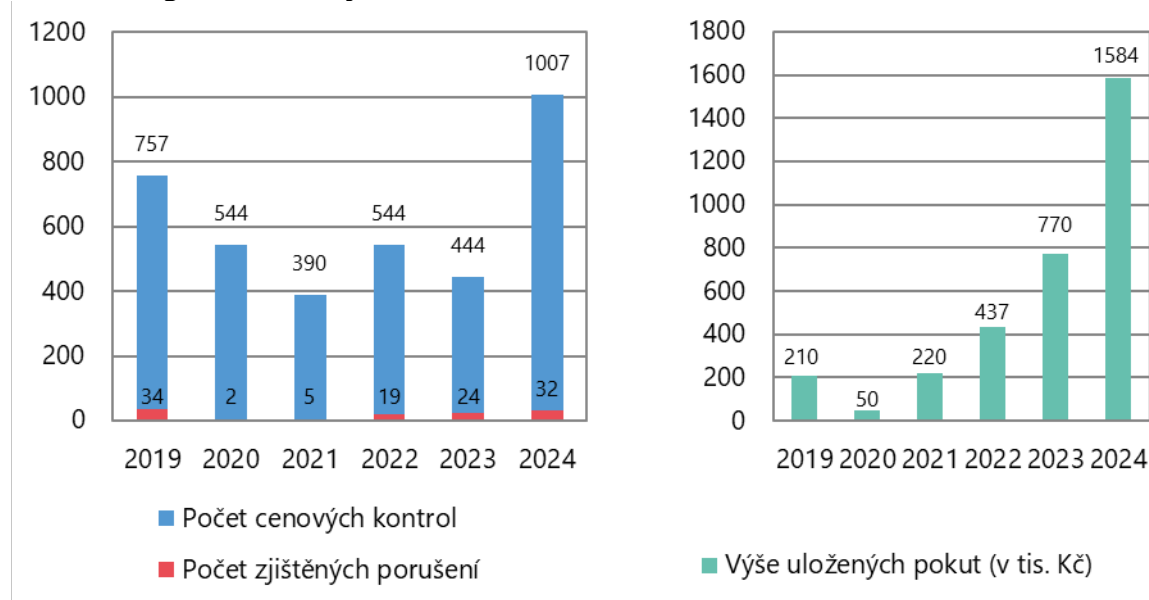
15.3. Regulované ceny v osobní taxislužbě

Cenové kontroly v osobní taxislužbě provádí Magistrát hlavního města Prahy. Jsou zaměřeny na dodržování úředně stanovených cen a také na dodržování povinnosti označování zboží cenami.

Hlavní město Praha využilo zákonného zmocnění a nařízením č. 20/2006 Sb. hlavního města Prahy, ve znění pozdějších předpisů, stanovilo maximální ceny v osobní taxislužbě. Statutární město Brno rovněž využilo zákonného zmocnění a nařízením statutárního města Brna č. 24/2022 stanovilo maximální ceny v osobní taxislužbě, ve znění nařízení č. 26/2024.

Proti vydaným rozhodnutím Magistrátu hlavního města Prahy o uložení pokut za porušení cenových předpisů jsou ze strany provozovatelů taxislužby podávána odvolání k Ministerstvu financí a v některých případech následně podávány žaloby ke správním soudům. Projednávání u soudů trvá i několik let.

Graf 13: Regulované ceny v osobní taxislužbě

Zdroj: Magistrát hl. m. Prahy. Zpracování Ministerstvo financí.

Míra porušování cenových předpisů se z hodnot relativně příznivých v letech 2020 (0,4 %) a 2021 (1,3 %) zřetelně zvýšila v roce 2022 (3,5 %) a ještě výrazněji v roce 2023 (5,4 %) – a překonala tak úroveň z doby před pandemií (4,5 % v roce 2019). Ve sledovaném roce 2024 opět poklesla (3,2 %). Suma uložených pokut v posledních dvou letech naopak významně narostla.

Nalezená pochybení

- Překročení úředně stanovené maximální ceny.
- Nedostatky při dodržování povinnosti označování zboží cenami.

16. TELEKOMUNIKAČNÍ A POŠTOVNÍ SLUŽBY

Kdo kontroluje?	Co se kontroluje?
Český telekomunikační úřad	Ceny poštovních služeb, vč. poštovních služeb do zahraničí
	Ceny za přístup k poštovní infrastruktuře
	Ceny v oblasti elektronických komunikací

Český telekomunikační úřad v roce 2024 nevedl dle zákona o cenách žádnou cenovou kontrolu a ani nevydal žádné pravomocné rozhodnutí. Cenové kontroly nebyly prováděny ani v letech 2019–2023.

Český telekomunikační úřad postupuje při kontrole plnění povinností souvisejících s regulací cen s ohledem na příslušná ustanovení zákona o elektronických komunikacích (zejména § 113), zákona o poštovních službách (zejména § 37) a podle kontrolního řádu.

V oblasti poštovních služeb se kontroluje dodržování povinnosti držitele poštovní licence, tj. České pošty, s.p., uplatňovat nákladově orientované ceny základních poštovních služeb a jejich cenovou dostupnost přinejmenším jedenkrát ročně a pokaždé, navrhuje-li držitel poštovní licence zvýšení cen základních služeb. V roce 2024 toto ověřování prováděl Český telekomunikační úřad jedenkrát.

V sektoru elektronických komunikací se průběžně ověřuje dodržování podmínek cenové regulace u služeb poskytovaných podniky s významnou tržní silou v návaznosti na výsledky analýz relevantních trhů, kterým byla cenová regulace uložena rozhodnutími o ceně v souladu s § 51 zákona o elektronických komunikacích. V současné době je účinné jedno rozhodnutí o ceně u podniku s významnou tržní silou vydané v roce 2024.

Český telekomunikační úřad kontroluje rovněž dodržování cenové regulace uložené orgány EU. Jedná se o evropské předpisy upravující ceny ve veřejných mobilních i pevných komunikačních sítích a přístup k otevřenému internetu.

Dále Český telekomunikační úřad ověřuje plnění povinností vyplývajících přímo ze zákona o elektronických komunikacích (§ 55 a § 65) stanovovat nákladově orientované ceny za přenesení čísla a upozornění na neplacení telefonního účtu. V návaznosti na závazky, které přebrali mobilní síťoví operátoři v aukcích rádiových kmitočtů v letech 2014 a 2021, Český telekomunikační úřad ověřuje plnění těchto závazků, mimo jiné závazků stanovovat ceny velkoobchodních služeb pro mobilního virtuálního operátora tak, aby bylo stejně efektivnímu operátorovi zajištěno ziskové podnikání na podřazeném trhu nebo trzích.

17. ZDRAVOTNICTVÍ

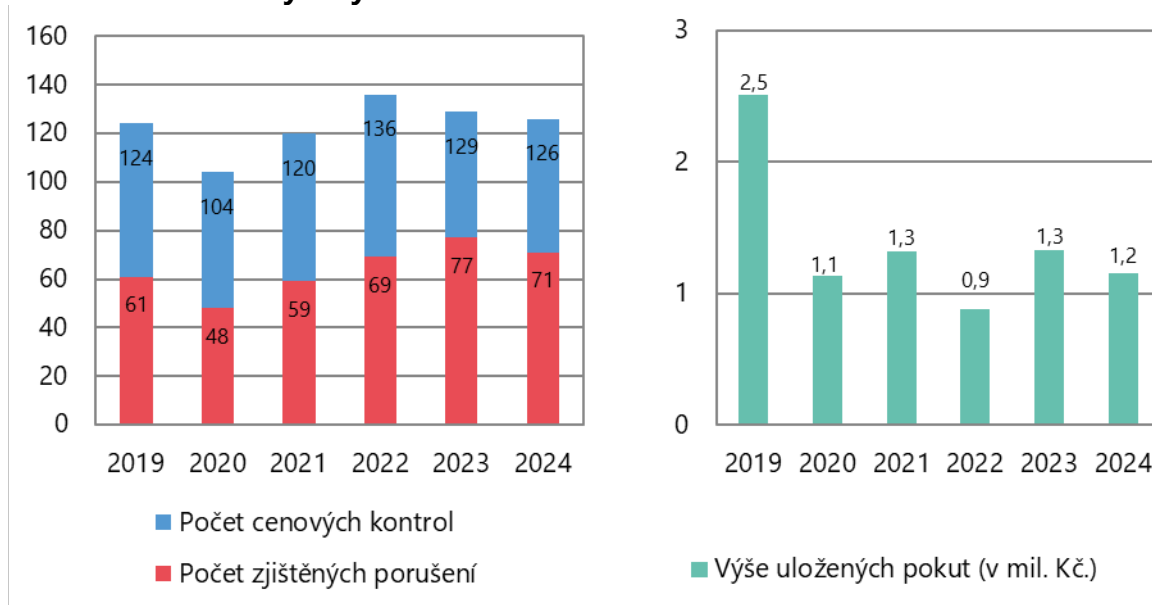
Kdo kontroluje?	Co se kontroluje?
Specializovaný finanční úřad	Ceny poskytovaných zdravotních výkonů
Státní ústav pro kontrolu léčiv	Ceny léčivých přípravků, potravin pro zvláštní lékařské účely, zdravotnických prostředků a stomatologických výrobků

17.1. Zdravotní výkony

Cenové kontroly v odvětví zdravotnictví byly v roce 2024 zaměřeny zejména na obory stomatologie, oftalmologie, fyzioterapie, chirurgie a gynekologie. Lékařské odbornosti jsou obvykle vybírány ke kontrole v součinnosti s Generálním finančním ředitelstvím.

Ceny zdravotních služeb jsou regulovány příslušným cenovým předpisem Ministerstva zdravotnictví úředně stanovenou maximální cenou podle ustanovení § 5 odst. 2 zákona o cenách nebo věcným usměrňováním cen podle ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách.

Graf 14: Zdravotní výkony

Zdroj: Specializovaný finanční úřad. Zpracování Ministerstvo financí.

Výše uložených pokut v roce 2024 oproti předchozímu roku 2023 klesla – přiblížila se k hodnotě 1 milionu Kč. Míra porušování předpisů v oblasti zdravotních výkonů v uplynulých letech 2019–2024 činila v průměru přibližně 52 % (hodnoty v intervalu 46,2–59,7 %).

Zdravotní služby regulované maximální cenou jsou hrazeny zdravotními pojišťovnami, u kterých je oprávněný předpoklad, že ceny zdravotních služeb sjednané s jejich poskytovateli

jsou v souladu s cenovými předpisy (není překračována jejich maximální cena). Zdravotní pojišťovny kontrolují výši cen účtovaných poskytovateli zdravotních služeb k úhradě.

Vzhledem k této skutečnosti se Specializovaný finanční úřad zaměřuje na kontroly dodržování cenových předpisů při poskytování zdravotních služeb regulovaných věcným usměrňováním cen. Kontroly zdravotních služeb regulovaných maximální cenou provádí jen zcela výjimečně za předpokladu, že se jedná o podnět (stížnost) na dodržování cenových předpisů zasahující právě do regulace této kategorie cen zdravotních služeb.

Nalezená pochybení

- Nesestavení, a tedy i neuchování kalkulací k cenám zdravotních služeb po zákonem stanovenou dobu (týká se jak minutových kalkulací, tak také kalkulací regulovaných cen jednotlivých zdravotních služeb a zdravotních výkonů).
- Nedodržování závazného postupu při tvorbě ceny nebo při kalkulaci ceny, např. zahrnutím ekonomicky neoprávněných nákladů nebo nákladů nedoložených v účetnictví do minutové kalkulace, popř. do kalkulace regulované ceny.
- Požadování a uplatňování ceny, jejíž výše nebo kalkulace není v souladu s podmínkami věcného usměrňování cen.

17.2. Léčivé přípravky, potraviny pro zvláštní lékařské účely, zdravotnické prostředky a stomatologické výrobky

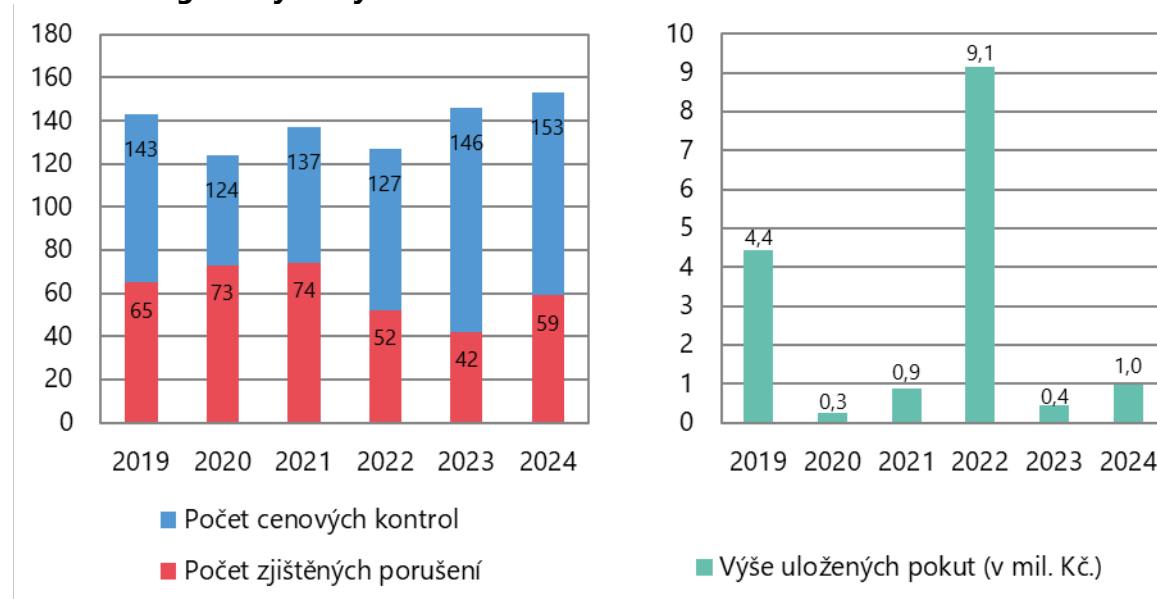
Státní ústav pro kontrolu léčiv se u poskytovatelů lékárenské péče (lékáren) v případě regulovaných hromadně vyráběných léčivých přípravků zaměřil zejména na dodržování úředně stanovených cen a maximální výše uplatněné obchodní přírážky, včetně cen pro hromadně vyráběné léčivé přípravky, které jsou před výdejem upravovány. U regulovaných hromadně vyráběných léčivých přípravků pak bylo nově kontrolováno i dodržení podílů na maximální obchodní přírážce mezi dodávajícím distributorem regulovaných léčivých přípravků a poskytovatelem lékárenské péče. U individuálně připravovaných léčivých přípravků bylo předmětem kontroly dodržování věcného usměrňování cen. Dále bylo ověřováno plnění povinnosti vedení evidence cen uplatněných při prodeji, označování léčivých přípravků cenami a způsob informování pacienta o ceně a výši doplatku a rovněž dodržování lhůt doprodeje v případě snížení maximální ceny vykonatelným rozhodnutím Státního ústavu pro kontrolu léčiv v návaznosti na probíhající procesy revizí cen a úhrad léčivých přípravků.

V případě cenových kontrol u distributorů regulovaných léčivých přípravků byly, kromě kontroly dodržování úředně stanovených cen a maximální výše uplatněné obchodní přírážky, ověřovány také další povinnosti vyplývající z platného cenového předpisu – především povinnost informovat odběratele o základu pro výpočet maximální obchodní přírážky, výši

vlastní uplatněné obchodní přírážky a o distributorovi oznámených obchodních přírážkách jinými osobami vykonávajícími distribuci.

Z důvodu náročnosti cenových kontrol – jak z hlediska času potřebného pro získání a následné zpracování rozhodných údajů, tak i objemu prověřovaných podkladů – jsou kontroly prováděny odděleně od ostatních typů kontrol. Nejsou tedy součástí kontrol podle jiných právních předpisů.

Graf 15: Léčivé přípravky, potraviny pro zvláštní lékařské účely, zdravotnické prostředky a stomatologické výrobky

Zdroj: Státní ústav pro kontrolu léčiv. Zpracování Ministerstvo financí.

V roce 2024 došlo ke zvýšení počtu zjištěných porušení zejm. z důvodu většího počtu kontrol v oblasti zdravotnických prostředků. S ohledem na tento vývoj se Státní ústav pro kontrolu léčiv snaží omezovat porušování cenových předpisů ze strany povinných subjektů zejména formou pravidelné edukace odborné veřejnosti o pravidlech cenové regulace. Nedílnou součástí kontrolní činnosti je proto i činnost výuková.

V případě zavádění nových verzí či druhů cenových předpisů se pořádají semináře pro regulované subjekty. Probíhá také konzultační činnost včetně odpovědí na dotazy ze strany odborné veřejnosti i samotných pacientů.

V rámci opatření k nápravě byla kontrolovaným osobám, které porušily cenové předpisy, nejčastěji uložena povinnost uvést postupy výpočtů konečných cen regulovaných léčivých přípravků do souladu s platným cenovým předpisem a uvést cenovou evidenci do průkazného stavu. V rámci zpráv o přijatých nápravných opatřeních byla některými kontrolovanými osobami dobrovolně přijata další nápravná opatření (např. úpravy a doplnění softwaru pro cenovou evidenci o nové kontrolní mechanismy, interní školení k problematice cenové regulace apod.).

Nalezená pochybení

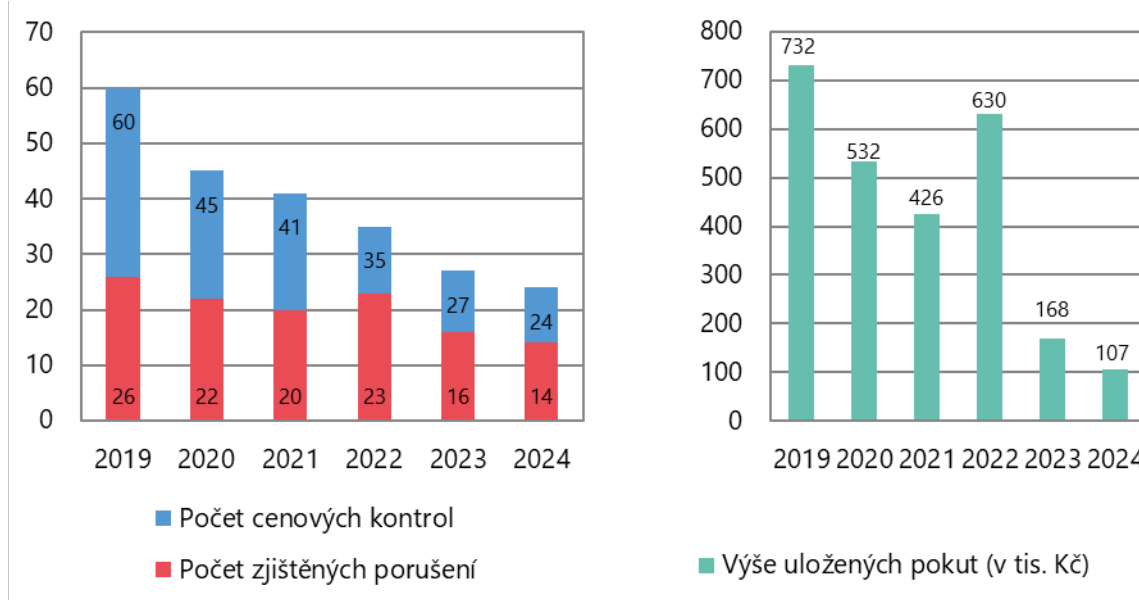
- Nedodržení závazného postupu při tvorbě prodejní ceny individuálně připravovaných léčivých přípravků a hromadně vyráběných léčivých přípravků upravovaných před výdejem.
- Nedodržení úředně stanovené maximální ceny při prodeji regulovaných léčivých přípravků.
- Nevedení nebo neuchovávání průkazné cenové evidence v případě regulovaných léčivých přípravků.

18. POHŘEBNICTVÍ

Kdo kontroluje?	Co se kontroluje?
Specializovaný finanční úřad Krajské a obecní úřady	Maximální ceny služeb pohřebních a služeb hřbitovních, věcně usměrňované ceny služeb spojených s pohřbením, tzv. sociální pohřby, které je povinna zajistit obec.

Kontrolní činnost Specializovaného finančního úřadu se z důvodu věcné působnosti k provádění cenových kontrol, dané rovněž krajským a obecním úřadům, zaměřuje na kontrolu dodržování cenových předpisů při poskytování služeb, jejichž cena je regulována věcným usměrňováním.

Graf 16: Pohřebnictví

Zdroj: Specializovaný finanční úřad, Magistrát města Olomouce. Zpracování Ministerstvo financí.

Počet cenových kontrol se ve sledovaném roce 2024 ve srovnání s rokem 2023 – po předchozích změnách regulačních pravidel účinných od roku 2023 – víceméně stabilizoval. Podobně se vyvíjel i počet zjištěných porušení cenových předpisů, celkový objem uložených pokut a rovněž míra porušování.

Nalezená pochybení

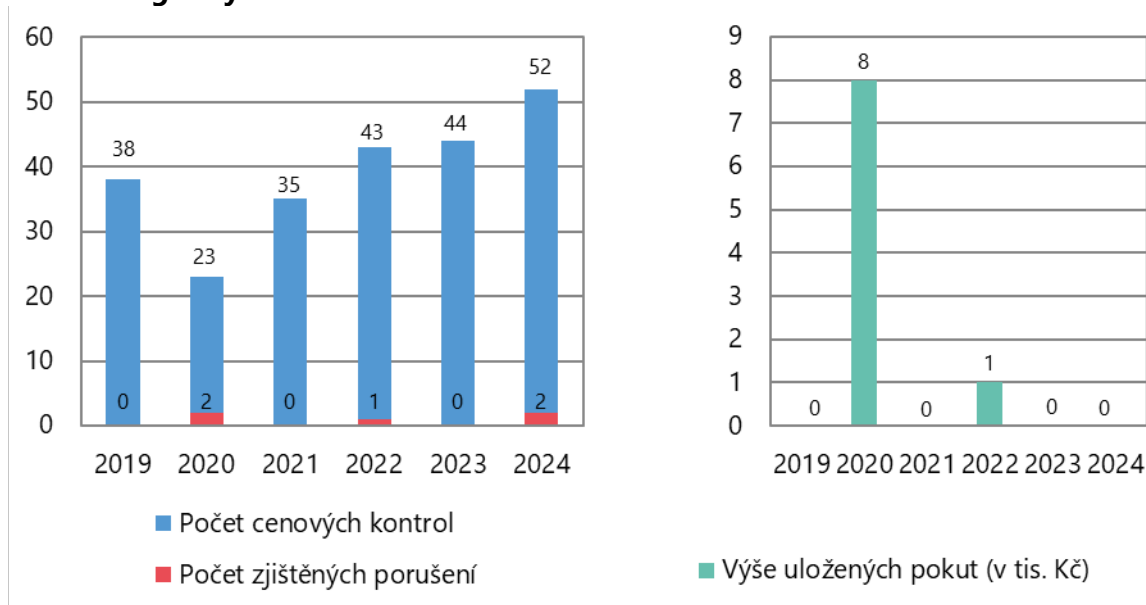
- Nesestavení, a tedy i neuchování kalkulací k cenám poskytovaných služeb po zákonem stanovenou dobu.

19. CIGARETY

Kdo kontroluje?	Co se kontroluje?
Celní úřady	Pevné ceny cigaret

Předmětem kontrol dodržování cenových předpisů v působnosti orgánů Celní správy České republiky bylo dodržování úředně stanovených pevných cen cigaret, tzv. cen pro konečného spotřebitele. Cenovým orgánem, který reguloval a svým cenovým rozhodnutím stanovoval pevné ceny cigaret, byl podle zákona č. 265/1991 Sb. Celní úřad pro Středočeský kraj. Cenovými kontrolními orgány byly podle tohoto zákona jednotlivé celní úřady v rámci své jurisdikce.

Graf 17: Cigarety

Zdroj: Celní úřady. Zpracování Ministerstvo financí.

Pouze dvě z kontrol byly provedeny na základě stížnosti, ostatní kontroly se uskutečnily z vlastních podnětů celních úřadů. Cenové kontroly v rámci celní správy probíhaly zpravidla agregovaně s jinými kontrolami, zejména kontrolami značení a zdanění vybraných výrobků, které mají v kontrolní a dohledové činnosti celní správy daleko vyšší priority, především z důvodu vyšších fiskálních dopadů.

20. ZNAČENÍ ZBOŽÍ A CENOVÁ EVIDENCE

Kdo kontroluje?	Co se kontroluje?
Specializovaný finanční úřad	Dodržení povinnosti prodávajících vést a po stanovenou dobu uchovávat evidenci o cenách zboží prodáváného spotřebiteli a informovat spotřebitele o ceně
Krajské a obecní úřady, Hl. město Praha	

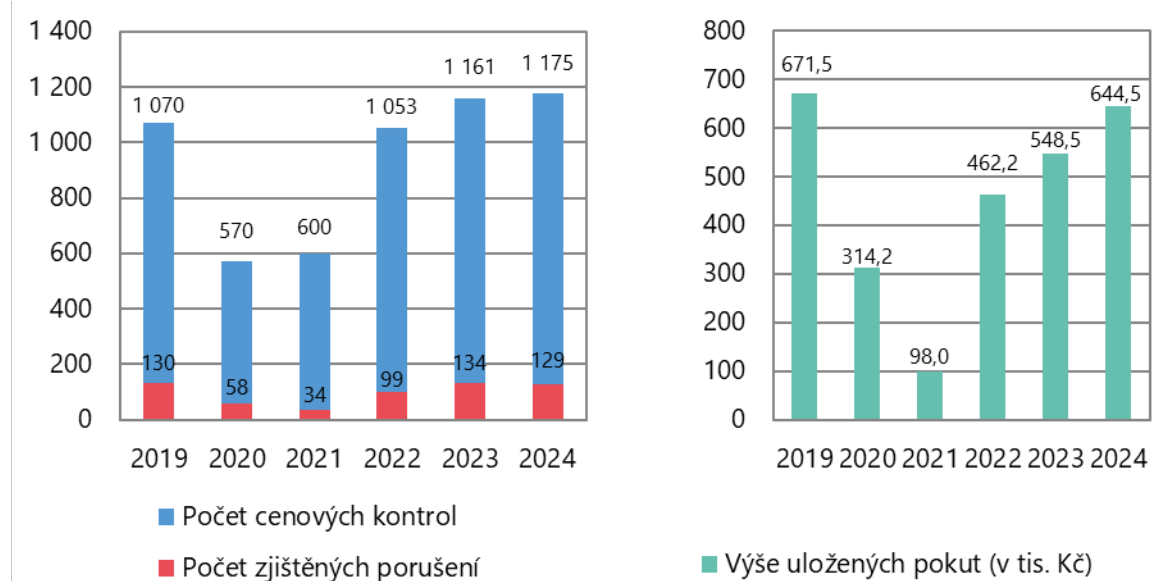
Prodávající v maloobchodu a při poskytování služeb cestovních kanceláří jsou kontrolováni, zda dodržují následující povinnosti:

- vést a po stanovenou dobu uchovat evidenci o cenách zboží prodáváného spotřebiteli danou ustanovením § 11 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona o cenách,
- informovat spotřebitele o ceně způsobem a v rozsahu daném ustanovením § 13 a § 13a zákona o cenách.

Specializovaný finanční úřad a krajské a obecní úřady při cenových kontrolách prověřují, jak jsou dodržována ustanovení § 11 a § 13 zákona o cenách. Proces probíhá především jako součást kontrol zaměřených na dodržování cenových předpisů při poskytování zboží nebo služeb regulovaných úředně stanovenou maximální cenou nebo věcným usměrňováním cen.

Cenové kontroly zaměřené výhradně na ustanovení § 13 a § 13a zákona o cenách jsou ze strany Specializovaného finančního úřadu prováděny zpravidla jen na podnět, neboť kontrolní činnost v této oblasti vykonávají rovněž i krajské a obecní úřady. Cenové kontroly se zaměřením výhradně na dodržování § 11 zákona o cenách jsou prováděny obvykle z podnětu České obchodní inspekce z důvodu nepředložení evidence o cenách zboží prodáváného spotřebiteli při kontrole poskytnutých slev.

Graf 18: Značení zboží a cenová evidence

Zdroj: Specializovaný finanční úřad, Magistrát hl. m. Prahy, krajské a obecní úřady. Zpracování Ministerstvo financí.

Počet cenových kontrol se v uplynulých letech 2023–2024 nacházel na úrovni blízké hodnotám před koronavirovou pandemií. Míra porušování se během sledovaného šestiletého období pohybovala mezi cca 5 % a 12 %. Celkový objem uložených pokut se podobně jako počet kontrol rovněž přiblížil předpandemické úrovni.

Nalezená pochybení

- Nedostatky při dodržování pravidel cenové evidence.
- Nedostatky při dodržování povinnosti označování zboží cenami.

21. ZNEUŽITÍ VÝHODNĚJŠÍHO HOSPODÁŘSKÉHO POSTAVENÍ

Kdo kontroluje?	Co se kontroluje?
Specializovaný finanční úřad	Zneužití výhodnějšího hospodářského postavení

Výhodnější hospodářské postavení má prodávající nebo kupující, který sjednává na trhu ceny, aniž by při tom byl vystaven podstatné cenové soutěži. Cenovou kontrolou se ověřuje, zda prodávající nebo kupující, který má výhodnější hospodářské postavení, je nezneužívá k získání nepřiměřeného majetkového prospěchu tím, že:

- prodá zboží za cenu zahrnující neoprávněné náklady nebo nepřiměřený zisk obdržený na základě vyšší ceny prodeje oproti obvyklé ceně nebo
- nakoupí zboží za cenu výrazně nedosahující oprávněných nákladů nebo nižší, než je cena obvyklá.

V daném případě se jedná o cenové kontroly s nejvyšším časovým, personálním a administrativním zatížením, neboť je nutné opatřit a vyhodnotit dostatek podkladů tak, aby bylo možné jednoznačně:

- vymezit z hlediska věcného, geografického a časového relevantní trh, na kterém prodávající nebo kupující sjednává ceny daného zboží nebo služby,
- posoudit, zda prodávající nebo kupující má na trhu výhodnější hospodářské postavení (objem prodaného nebo nakoupeného zboží, podíl na daném trhu, hospodářská a finanční síla, právní a jiné překážky pro vstup na trh, míra horizontálního a vertikálního propojení s jinými osobami na daném trhu),
- určit cenu obvyklou, tj. rozsah cen, které byly pro dané zboží nebo službu volně sjednány na trhu, jež není dotčen účinky omezení hospodářské soutěže, mezi osobami, které nejsou ve spojení,
- určit, zda na straně prodávajícího jsou do ceny daného zboží zahrnuty neoprávněné náklady nebo nepřiměřený zisk, včetně jejich výše, v případě zneužití výhodnějšího hospodářského postavení prodávajícím nebo
- určit výši oprávněných nákladů prodávajících a posoudit, zda cena zboží nebo služeb jí výrazně nedosahuje, v případě zneužití výhodnějšího hospodářského postavení kupujícím.

Cenové kontroly při podezření ze zneužití výhodnějšího hospodářského postavení jsou zahajovány zpravidla na základě podnětu od dotčeného subjektu, jiného státního orgánu nebo Ministerstva financí. Před vlastním zahájením cenové kontroly je z důvodu její výše zmíněné

náročnosti využíván postup podle ustanovení § 3 kontrolního řádu. To znamená, že Specializovaný finanční úřad si opatřuje podklady pro posouzení, zda je v daném případě oprávněný důvod zahájit kontrolu.

V roce 2024 byla na základě provedených cenových kontrol v oblasti zneužití výhodnějšího hospodářského postavení při maloobchodním prodeji uložena jedna pokuta v částce 3.000 Kč, jež byla v roce 2024 také uhrazena.

22. MIMOŘÁDNÁ CENOVÁ ŠETŘENÍ

V roce 2024 proběhlo mimořádné cenové šetření v kontrolní oblasti zneužití výhodnějšího hospodářského postavení, a to na trhu s cukrem. Šetření provedl Specializovaný finanční úřad na základě podnětu Ministerstva zemědělství.

Účelem šetření bylo zjištění, zda při prodeji cukru v ČR nedošlo v letech 2022 a 2023 ke zneužití výhodnějšího hospodářského postavení prodávajících dle § 2 odst. 4 zákona o cenách, ve znění účinném do 31. prosince 2024. Šetření bylo provedeno na třech úrovních: zemědělská výroba, průmyslová výroba, maloobchodní prodej.

Výsledky šetření:

- šetřením nebylo zjištěno zneužití výhodnějšího hospodářského postavení prodávajících při prodeji cukrové řepy;
- šetřením nebylo zjištěno zneužití výhodnějšího hospodářského postavení prodávajících při velkoobchodním prodeji cukru ve spotřebitelském balení 1 kg;
- šetřením nebylo zjištěno zneužití výhodnějšího hospodářského postavení prodávajících ani kupujících při nákupu a maloobchodním prodeji cukru ve spotřebitelském balení 1 kg.

Na trhu výroby, nákupu a prodeje cukrové řepy a cukru v ČR tedy nedošlo ve sledovaném období k porušení cenových předpisů.

I SBN 978-80-7586-085-9

Ministerstvo financí
České republiky

